

SLOVENSKI NAROD.

Plačila vsak dan sveder, tiskni stroški in prenos, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo na vsa leta 25 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 25 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hoče sam poslati, plača na vsa leta 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Za naročbe brez letodolne vplačila naročnine se ne snira. — Za oglasila se plačuje od petorostopne pet-vice po 12 h, če se se oglasila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se izvele frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knaifovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravljanje pa v pritličju. — Upravljanje naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Proč s privilegiji.

Z Gorenjskega, 27. oktobra.

„Slovenski Narod“ nam je naznanil predlog, ki ga je podala narodno-napredna stranka v kranjskem deželnem zboru glede uvedanja splošne in enake volilne pravice.

Kar nas je na deželi naprednih volilcev, se skoro vsi strinjamo s tem predlogom. Napredni izobraženci smo skoro vsi za splošno in enako volilno pravico, če se z volilno pravico zagotovi tudi volilna svoboda. Nasprotniki splošne in enake volilne pravice so ravno klerikalni kmetje. Ako vprašate kmeta, če je za to, da naj ima njegov hlapec tisto volilno pravico, kakor gospodar, zanikal bo to prav vsak kmet. A tudi mnogo duhovnikov je, ki se kar nič ne vneajo za splošno in enako volilno pravico in ki menijo, da je dr. Šusteršič boj za volilno reformo samo sredstvo, s katerim hoče onemogočiti vsako delovanje deželnega zbora, dokler klerikalci ne dobe večine, potem da bi bilo kmalu pokopano vprašanje o volilni reformi. Poznamo mnogo duhovnikov, ki vedo, da bi splošna in enaka volilna pravica povzročila v političnem, v gospodarskem, v kulturnem in v socialnem življenju take preobrate, da pojdejo v prvi vrsti duhovnikom lažje pokonci.

Splošni in enaki volilni pravici bodo sledile tudi splošne dolžnosti in odvzeti bodo privilegiji v prvi vrsti duhovništvu. Tu slede nekateri teh privilegijev, katere pozna vsak človek. Škof mora izgubiti svoj virilni glas v deželnem zboru in svoj sedež v gosposki zbornici. Seveda ne bo smel imeti škof, oziroma cerkev, nobene zastopnika v deželnem šol. svetu, okrajnih in krajnih šol. svetih. To so privilegiji! V vseh drugih stanojih morajo odslužiti vojaška leta tisti, ki so potrjeni. Duhovniki imajo privilegij, da jim ni treba služiti pri vojakih!

Ta privilegij mora pasti! Vsi drugi stanovi se morajo za svoj poklic izsolati na lastne stroške. Duhovniki imajo

privilegij, da se zastoj šolajo v semenišču in ni jim treba plačevati nobene učnine. Ta privilegij mora pasti! V nobenem drugem stanu nimajo poleg svojih plač še posestev in graščin. To je le privilegij duhovščine, posebno škofov in raznih prelato. Proč s temi privilegiji! Takih privilegijev je pri duhovščini še obilo in vsi ti privilegiji morajo pasti, saj so nosili ljubljanski klerikalci in socialni demokrati tablice z napisi: Proč s privilegiji! Mi se v polnem obsegu pridružujemo temu klicu. Tudi tisti privilegij mora iti rakom žvižgat, da bi Šusteršič molzel kranjskega kmeta. Potem bode pa manj srborit in nor, kakor je sedaj.

Tisti privilegij mora iti tudi v „franze“, ki je lastnina duhovnih agitatorjev za časa volitev. Drugi stanovi ne smejo svojega službenega vpliva izrabljati, le duhovščina ima privilegij, da sme svoj službeni vpliv zastaviti pri volitvah. Proč s tem privilegijem in na dan s „kancelparagrafom“! Učitelji na deželi imajo za sebe in svoje družine celi dve sobi, duhovniki samci imajo po cele palače in v njih do 15 sob. To je nerazumljiv duhovski privilegij, zato duhovniki ne plačajo nobenih davkov od maš, štolnine itd. Proč s tem privilegijem! In koliko bi se dalo še našteti privilegijev, ki jih uživajo v prvi vrsti duhovniki. Ako zmagajo socialni demokrati in klerikalci v vseh zastopih, potem morajo odpraviti te privilegije, ako hočejo biti dosledni. Ker pa poznamo mi klerikalce da ne bi hoteli sebi zob ruvati, zato pa vidimo pri klerikalcih sam humberg za splošno in enako volilno pravico, in sicer je to staro jezuitsko geslo: Namen posvečuje sredstva. Klerikalcem se ne gre, da bi pridobili komu kaj pravic, temveč gre se jim le za premoč in nadvlado v deželnem zboru. Ako bi bili klerikalci in v prvi vrsti duhovščina pravicoljubni, bi lahko najsijajnejše pokazali svojo pošteno pravicoljubnost, da bi bili v prvi vrsti manj grabežljivi. Le pogledimo jih pri delu.

Cerkev in cerkevno premoženje bi imelo biti prav tako skupna last vseh vernikov, kakor zahtevamo to od države in državnega premoženja. In še več! Kar dajo ljudje državi in deželi, dobe vsaj nekaj nazaj. Pri cerkvi pa tega ni, ker tam pobere vse mrtva roka. Ni li morda res to, katoliški socialisti a la dr. Krek?! Kake pravice imajo verniki do cerkve in cerkvenega premoženja? Nobene. Absolutno nimajo nobene pravice niti pri upravljanju cerkvenega premoženja. Cerkevne ključarje izvoli sam župnik. Kje je tukaj splošna volilna pravica? Ven z njo! Cerkevne račune pregleda škofijstvo, in mi vemo, da vrana vrani ne izkljuje oči. Zakaj niso javno razpoloženi cerkveni računi? Zakaj ni določena štolnina, oziroma je treba ni? Zakaj ima pravico duhovnik oznanjati „ofre“, pobirati za kapele, cerkve, misijone in druge verske družbe, ne da bi komu jasen račun podal. Proč s tem privilegijem! Zakaj cerkev bogatina z večjo častjo pokopuje, kakor reveža? Proč s tem privilegijem! Zakaj ima škof privilegij, da je izšel revnemu ljudstvu za svoje zavode 7 let po 60.000 K do 100.000 K in zakaj ima privilegij še za 8 let tako izjemati ljudstvo? Premisljajte, pametni ljudje, ali se klerikalci v resnici pehajo za splošno volilno pravico v korist ljudstvu? Kdo verjame tej razkrinkani klerikalni hudobiji?

Mi na deželi posebno vidimo, kako so duhovniki vneti za enake pravice. Sami žive na ljudske stroške kakor grofi, ljudstvo pa v strganih bajtah lakote umira. In taki ljudje naj bi imeli čiste namene s splošno in enako volilno pravico? Verjemi, kdor more, mi ne verjamemo.

Sicer pa je danes tako, da zahteva zdaj narodnonapredna stranka splošno in enako volilno pravico in zakonito jamstvo za volilno svobodo. Klerikalci so se z volilno pravico igrali, nam pa je resno zato, da izvojimo splošno in enako volilno pravico. Kakor v bojih za osvoboditev kmeta, v bojih zoper absolutizem in za ustavnost, v bojih

zoper vladno plemstva in duhovništva ter za demokratizem, tako bomo tudi sedaj z vsemi močmi delali za izvojevanje volilne pravice in volilne svobode. Naše geslo je: Proč z vsemi privilegiji: vsem enake pravice in enake dolžnosti.

Gorenjski.

Narodni boj v Trziču.

Nemško nasilje prodira od se vera do sinje Adrije. V svesti si je, da v množicah ne more naenkrat porušiti trdnih stebrov Slovanstva, zato pa si je postavilo v svoj cilj napraviti iz tužnega Korotana in zelene Štajerske most, kateri naj bi vezal morje, ki je bilo od nekdanj slovanstvo, s severo-nemškimi pokrajini. Po skrbno določenem programu in po previdnem računu postaviti hoče choli Nemec po slovenskih krajinah trdne stebre za nemčevski most. Da so si izbrali Nemci za tak trden steber svojega nemškega mostu slovenski trg Trzič na Gorenjskem, je vsakemu znano in marsikdo je že obupal nad slovenstvom Trzičanov. Prišli so drugi časi. Mlajša generacija ne pozna samo ozkega trziškega obzorca, povzpela se je na lahkih perutih »Sokola« v take višine, da gleda z nje celo svojo slovensko domovino. Is te višine pa vidi iskrogledi sokol vsako črno piko, katero zastavijo Nemci v osrčje slovenske naše domovine. Čast in sveta dolžnost vsakega Slovanca je, da varuje in ščiti vsako ped rodne mu materne slovenske zemlje in zato

dragi rojaki!

Čuvajmo in ščitimo svoj slovenski Trzič na Gorenjskem, kateri ne sme in ne bode nikdar postal steber za most, koje ga hoče nasilno nemštvo postaviti med nemškimi krajinami do slovenske Adrije. Ako bi se namreč to zgodilo, izključevala bi siva nemška vrana oči slovenstvu

ali pa bi slovenstvo ukovala v verige, iz katerih se ne bi moglo nikdar osvoboditi. **Posebna sveta je dolžnost vsakega Gorenjca, da varuje svoj svetovno znani ponos, da varuje slovenski značaj lepe Gorenjske.**

V Trziču na Gorenjskem se bje boj za obstoj slovenstva z vsemi silami. Silo uporabljajo osobito Nemci s tem, da hočejo uničiti ali vsaj odstraniti sredi boja stoječe osebe. Naj bodo prepričani, da se to njim ne bo nikdar posrečilo, ker deviza dotičnih oseb je: Najprej zmagati! V to svrhu pa neobhodno rabimo trziški Slovenci zanesljivega zbirališča, katere si moramo še le ustvariti in ustvariti si hočemo svoj dom:

»Narodni dom«.

Kakor smo že poročali, dovolila je visoka deželna vlada v Ljubljani ustanovitev društva »Narodni dom« v Trziču. Ustanovni občni zbor za to društvo je odredil pripravljalni odbor na dan 5. novembra 1905 ob 3. uri popoldne v Pernetovi gostilni v Trziču.

V veliko zadoščenje mnogim slovenske misli bo, ako se ne samo trziški, ampak tudi izvantrziški Slovenci v ogromnem številu udeležijo na ta velepomemben dan ustanovnega zbora društva »Narodni dom«.

Dragi rojaki! Storite Trziču in Trzičanom in selemu slovenstvu na ljubo uslugo in pridite obiskat dne 5. novembra t. l. slovenski Trzič.

V pojasnenje bodi povedano, da so pravila društva »Narodni dom« v Trziču skoro enaka onim ljubljanskega »Narodnega doma«. Član more torej biti, kdor plača delež 100 kron ali ekvizi 10 let po 10 kron ali mesečno 20 vin. Delež se obrestuje s 3%, obresti in se bodo plačevali članom nazaj.

V trdni nadi, da nas izvantrziški Slovenci dne 5. nov.

LISTEK.

Brakada.

Spisal Rado Murnik.

Napočil je krasen jesenski dan. Prav židane volje sem jo ubral po Ljubljanskem polju na Posavje in prišel, dobri misli hudo podoben, več tisoč sekund prepozno na lovsko zbirališče, kamor nas je bil povabil naš preljudi gospod Ičar na svojo prvo brakado ne samo na plašne zajce, ampak tudi na lepe fazane, kljunače, jerebice in druge take okusne živalce. Brakada se je odlikovala s fino nianso, imeli nismo nobenega psa brakirja.

Ko sem zvedel tožno vest, da so lovci že odrinili na drugo stran Save, sem nemudoma krenil po cesti, vodeči mimo Šmartna pri Hrastju. Ta cesta je zares idealna cesta in po vsej Evropi bi zastoj iskal kaj tako vzornega. Potoval sem predlanskim v Bosni po najbolj zapuščenih krajih, koder po cele ure nisem srečal žive duše, toda tako idealno zanemarjene ceste nisem našel nikjer. Blato in jame, jame in blato, luknje in luže, pa luže in luknje so

pozdravljale moje globoko ginjene čevlje z melodično emakajočim napevom. Židane volje moraš biti in popolnoma trezen, ako hočeš prenesti svojega prav nič asekuriranega rejstva kosti in meso varno ter brez škode preko teh umazanih, polzlih prepado. No, jaz sem bil docela trezen in še prav posebno svilen volje — dovolite mi to grdo besedo — in zato sem srečno premagal vse tehnične težkoče tega peklenskega pota, kar brez čolna in zrakoplova.

Oddaleč, na levi, sem slišal streljati. Obotavljal sem se nekaj časa, če pojdem po novem mostu čez Savo ali pri starem brodu. Naposled sem spoznal, da je najbolje, če se prepeljem po čolnu. Dvoje bujnostnih peric je pralo perilo ob bregu; povedali sta mi, da so šli krvoločni lovci pravkar tod mimo in na drugo plat. Mojemu glasnemu »Ha, ha!« se je takoj odzvala možakarska onstran sinjezelene Save in me prevredla s svojim čolnom na drugi breg mnogo laglje in prijetneje, kakor pa prevaja nekateri mladi, seve „nade-polni“ slovenski leposlovci tuje proizvode v svojo nerodno klobasarščino.

Na severnem bregu Save stoji bajta, ki je vredna svojega slikarja. Kaj tako

prikladnega in obenem originalnega za spreten čopič ne najdeš kmalu daleč naokoli. To napol razpalo, častljivo staro hišico ti je treba samo videti; in če se ti ne zarodi obtem embrio romana ali pa vsaj daljše novele, vrzi svoje pero pod kap in kar nentedomo študiraj za dvornega svetnika!

Možakarsko sem jo mahnil po produ ob levem bregu za lovci in kmalu zasledil prve gonjače. V kratkem so ugledale moje srečne oči gospoda Čarostrelca, najhujšega lovca pod solncem, luno in zvezdami.

Gospod Čarostrelce je brezdvomno dika slovenskih lovcev. Že njegov pogled je tako strašan, krvoloč in pa tako grozan, da se mora tresti pred njim najbolj zagrizeni lev in najbolj degenerirani tiger. Vselej, kadar se snidem z gospodom Čarostrelcem, naj bo že v Vodmata ali pa kje drugje, zmerom hvalim Boga, da me ni ustvaril za kljunača ali fazana, zajca ali kaj takega. Oborožen je gospod Čarostrelce z nebrojnimi naboji, lepo razvrščenimi v koketnem lovskem pasu, in nikdar še ni zgrešila njegova dragocena puška svojega cilja; sam priznava, da mu ne nese šiber drugam, kakor kamor je

meril on. Raznotere okolnosti sicer ovirajo gospodu Čarostrelcem pravi razvoj njegovega izrednega lovskega talenta. Po pravici moram pa pristaviti, da navzlic vsem zaprekam in oviram ne odneha v svojem vzvišenem poklicu, tem manj, ker ga jako plodonosno podpira v njegovem idealnem stremljenju možakar Renček.

Renček, najbolj nesebična duša, kolikortudi sem jih spoznal naokrog po Slovenskem in drugod, je navzlic svojim pregrešnim nagnjenostim takorekoč rešilni angel vsakemu lovcu, ki zaupa vanj. Njegov ideal so patroni, in, stavim svojo glavo, če bi Renček podedoval po kakšnem, doslej imaginarnem stricu v Ameriki devet milijonov, bi dal osem milijonov takoj za puške in patrončke.

Ko sem se približal gospodu Čarostrelcu, me je sprejel s sijajnim in zaeno dostojanstvenim obrazom slavočubitnega vojskovodje, ki je premagal z uma in svinca svetlim mečem najmanj trikrat močnejšega sovražnika. Ustrelil je zajca dva metra nad trebuchom. Še preden sem mu mogel dostojno čestitati, je že pridiral drugi zajec proti nam. Gospod Čarostrelce je počil dvakrat po njem,

toda neizkušena žival v svoji neumnosti ni letela po pravem potu in se je zakadila gospodu Čarostrelcu naravnost med noge. Toda lovec je stal kakor hrast v viharju, prijel dolgošca za ušesi in ga držal tako dolgo, da ga je Renček rešil vseh pozemskih skrbi. Gospod Čarostrelce je imel torej že drugega zajca in greben mu je zrastle tako, da ni bilo več pametno govoriti z njim.

Napotil sem se torej k drugim strelcem, ki pa, žal, niso imeli tako imenitnih uspehov. Klavirno so gledali in skoraj se niso upali nagovoriti gospoda Čarostrelca, ki je umiril dvoje zajcev, ne da bi kaj zadel.

Zastoj sem tolažil gospoda Lavija, ki je bojda že medveda klical na korajžo, zastoj tudi vse druge lovce. Žalostno so povešali glavo in molče prenašali slavo gospoda Čarostrelca.

Po kratkem zajtrku smo odrinili iznova nad zverinjad. Dobili smo dvoje fazanov, troje kljunačev, šest zajcev in štiri jerebice. Vse to nam je nastreljal Čarostrelce, ne da bi kaj meril.

Lovu je sledil drugi, mnogo važnejši del brakade, namreč lovka večerja. Spričo toliko slastnih jedi sem

t. l. v mnogobrojnem številu posetite, kličemo vam: Dobro došli in Na zdar!

Deželni zbori.

Gradec, 27. oktobra. Prošnje za podpore občinam, ki so bile po ummah prizadete, so se po utemeljevanju izročile pristojnemu odseku. Posl. dr. pl. Derschatta je interpeliral zaradi nezadostnih prostorov, v katerih je namestniški arhiv. — Posl. Stiger in Wastian sta predlagala glede zgradbe Sulske železnice (Maribor-Zeleni travnik). — Posl. dr. Hrašovec je predlagal zgradbo neke ceste v gornjegrajskem okraju. — Posl. dr. Schacherl in Resel sta predlagala, naj se deželni odbor pozove, da predloži v prihodnjem zasedanju zakonski načrt glede šolskega nadzorstva. V predlogu se zahteva, naj se krajini šolskinadzorniki odpravijo, učiteljstvo naj dobi močnejše zastopstvo v krajinih in okrajnih šolskih svetih ter v deželnem šolskem svetu. Duhovniki se naj odstranijo iz krajnih in okrajnih šolskih svetov. Šolodolžni otroci morajo biti v zanesljivi evidenci. Nestrokovnjaki nesmejo nadzorovati učiteljstva. Nastavijo se naj šolski zdravniki. Volitev krajnih šolskih svetov se naj demokratizuje ter naj polovico članov voli prebivalstvo itd. — Nadalje sta ista poslancata predlagala pomaknitev cele vrste šol iz 3. v 2. plačilni razred.

Celovec, 27. oktobra. Poslanec dr. Pupoval je predlagal, naj se vlada pozove, da redloži državnemu zboru zakonski načrt o splošni, enaki, direktni in tajni volilni pravici. Predlog pa ni bil dovolj podprt ter je propadel. — Na predlog finančnega odseka se ustanovi za Celovec poseben mestni šolski nadzornik, ki bo nadzoroval tudi koroške meščanske šole sploh. Določilo se mu je 800 K dohode in 450 K potnine.

Inomost, 27. oktobra. Ustavni odsek je sklenil z vsemi glasovi proti enemu glasu, da uvede direktno volilno pravico. Volilni kraj bo vsaka občina. Splošna kurija bo imela sedem mandatov, izmed teh jih dobijo Italijani tri, Nemci pa štiri poslance.

Solnograd, 27. oktobra. Deželni zbor je enoglasno sprejel predlog ustavnega odseka, da se vlada pozove, naj prepredi razpad (?) Avstrije s tem, da zakonito določi nemški armadni in državni jezik.

Lvov, 27. oktobra. Demokratski klub je predlagal v včerajšnji seji spremembo deželnega reda in deželnozborskega volilnega reda, da se pomnože

mandati za 23 ter se ustanovi splošna volilna kurija s 24 mandati, tako da bi deželni zbor imel mesto sedanjih 161 galskih deželni zbor 208 poslancev. Tudi deželni odbor se naj pomnoži za dva odbornika. V vseh kurijah se naj uvede tajna volitev. — Posl. Krempa je interpeliral, zakaj se ne uvede poljski uradni jezik pri upravi mestnih železnice in orožništvu.

Praga, 27. oktobra. Vlado predloži glede spremembe deželnega reda in deželnozborskega volilnega reda sta se izročili pristojnemu odseku s glasovi deških in nemških poslancev. — Potem je posl. dr. Baxa utemeljeval svoj predlog o uvedbi splošne in enake volilne pravice za deželni zbor.

Rusija zopet pred revolucijo.

Petrograd, 27. oktobra. Položaj je z vsako minuto opasniji. Celo mesto je razdeljeno v vojne okraje ter je za vsak okraj že določeno število vojaštva. Vojaki že imajo prave patrone, topništvo cele garnizije je pripravljeno za bitimitopovi. Sirašno preliivanje krvi je neizogibno. Na včerajšnjem shodu v vseučilišču so revolucionarni voditelji nad 20000 navzočih tudi pozivali, naj razjasnijo položaj z orožjem v roki.

Na borski vlada panika. Vrednostni papirji padajo rapidno v cenah. Uradniki vlagajo prošnje za pokojnine, ker se boje, da sicer niti pokojnine ne dobe. Tudi policija prihaja trumoma s prošnjami za izpust iz službe. Na ponočnih shodih nastopajo tudi častniki in podčastniki kot govorniki, razvijajo revolucionarne programe ter prisegajo, da se pridružijo štrajkujočim.

Včeraj je začelo štrajkati celo prometno ministrstvo. Uradni so zaklenjeni in uradniki so odšli domov. Istotako štrajkajo uradniki pri vrhovnem ravnateljstvu državnih železnic, uradniki v mestu in petrogradsko gubernije.

Vladna poslopja stražijo močni vojaški oddelki. Revolucionarji so preskrbljeni z orožjem in bombami, ki jih bodo rabili, kakor hitro se nastopi s silo proti njim.

V Harkovu so revolucionarji proglasili začasno vlado. Velika krčela vojaštva se bližajo mestu. Revolucionarji so se zabarikadirali v vseučilišču, odkoder so jih kozaki pregnali po pravcati bitki. Deset oseb je obležalo mrtvih. Nad mestom in okrajem je razglašeno ob sedno stanje.

Moskva, 27. oktobra. Vsi uradniki in zdravniki v službi mesta in zemstva so ustavilo poslovanje. Tudi pri pošti štrajkajo vsi srednji in nižji uradniki. Kozaki so se za

šeli upirati, da bi opravljali policijsko službo. 50 kozakov, ki so dobili ukaz, naj razšenejo zbrano množico, je častniku odgovorili pokoriščno. Vseh 50 so zaprli. Vodovod, cestna železnica in plinarna posdivajo.

Zadnje poročilo iz Moskve je lakonično: »Položaj strahovito resen, pomanjkanje vode, lakota, strah pred požiganjem, vse vre nevarno. Policija je pasivna, ker uvidi, da je pre slabša.«

Petrograd, 27. oktobra. Šole so zaprte. Vse mostove čez Nevo je zasedlo vojaštvo, da zabrani prihod v mesto iz delavskih predmestnih okrajev.

Celi oddelki vojakov se pridružujejo štrajkujočim. Generalni štrajk se je pričel. Noben časopis ne izide več. Zveza časnikarskih založnikov izjavlja, da pusti izhajati le take časopise, ki se pridružijo revoluciji. Vseh štrajkujočih v celi Rusiji je že nad milijon.

V prestolnico prihaja čimdalje več vojaštva. General Trepov je izjavil zbranim častnikom vseh polkov, da jim da pooblastilo, naj na vsako skupino, ki ima več kot šest oseb, takoj streljajo. Jutri se baje proglasi nad Petrogradom ob sedno stanje.

Večina v ministrskem svetu je zahtevala, naj car takoj izjavi, da dovoli konstitucijo. Večina pa je podlegla manjšini. Govorice, da se 3. novembra proglasi konstitucija. Sedanje stanje se niti en mesec ne more zdržati, ker narašča nezadovoljstvo tudi med častniki.

Petrograd, 27. oktobra. Z dežele prihajajo strahovita poročila, ki pa se vsled cenzure ne smejo razširati.

Sultanov upor.

Carigrad 27. oktobra. Sultan je poslanikom varstvenih velesil odbil prošnjo, da bi jih sprejel v skupni avdijenci, zaradi mednarodne finančne kontrole v Macedoniji. Re presalje proti Turčiji so neizogibne.

Nemčija in rusko-angleške razmere.

Berolin 27. oktobra. »Köln. Zeit.« javlja, da so vsa poročila o nemških naklepih, da bi razdrila rusko-angleško sporazumljenje, napačna. Nemčija ima velike interese na tem, da se mir vzdrži, in ji je le prav, ako se zmanjšajo nasprotstva med Rusijo in Anglijo. — Angleški državni tajnik Brodrick je izjavil v svojem govoru, da ni vzroka za prepir med angleško in nemško vlado, in da ni ničesar, kar bi moglo porušiti prijateljske razmere med Anglijo in Nemčijo. Dobre razmere med obema državama so važne in koristne.

Razdelitev škandinavske unije.

London 7. okt. Švedska vlada je sklenila v sporazumljenju s sklepom

državnega zbora, da izda zakon o uničenju državnih aktov s strani Švedske, ki zadobi takoj pravno moč, ko bodo traktati na temelju karlstadske pogodbe podpisani, in se prizna Noreška od Švedske popolnoma ločena dežela. Kralj je pooblastil zunanjega ministra, grofa Wachtmeistra, da na temelju karlstadske pogodbe podpisane sklepe podpiše. Grof Wachtmeister za Švedsko in pl. Ditten za Novrveško sta podpisala nato dotične traktate in sklepe. Švedska vlada je obvestila tuje države, da priznava Norveški popolno ločitev od unije s Švedsko.

Odprto pismo vis. c. kr. dež. vladi kranjski.

V občini Medvode bi se imele vršiti občinske volitve že meseca aprila, oziroma maja. V sled raznih intrig in pritiskov od klerikalne strani so se te volitve zavlekle tako dolgo, da še danes t. j. koncem meseca oktobra ni nobenega glasu o kakih predstojajočih volitvah. Večina občanov je do grla sita sedanjega županstva, oziroma uje načelnika Franciška Svoljšaka vulgo Smovca. Ta župan si je s svojimi krivicami za služil popolno nezaupanje. Nekaj teh glavnih krivic objavljamo tukaj. V prvi vrsti je on v družbi župnika Brenceta iz Preske ter kaplana Brajca iz Sore povzročil nezastuženo izvolitev častnih občanov dr. Šusteršiča, dr. Kreka in še drugih šest najproneširanejših klerikalcev, ki v deželnem zboru obstruirajo, oziroma so obstruirali, da ni prišlo do regulacije reke Sore, ki tukajšnjim posestnikom povzroča največje škodo.

Župan Svoljšak je povzročil, da se župnišče v Sori popravlja, in bode poprava vsled svojeglavnosti župana veliko več veljala, kakor bi stala nova stavba. Župan Svoljšak je povzročil, da ne odobri obč. zastop. Medvode posojila za popraviljanje župnišča v Sori, ki bi se dobilo po 4 1/2% in je bil primoran stavb. odbor iskati drugje posojilo in to proti 6%. S tem je prizadeta občina, oziroma tukašnji davkoplačevalci jako občutno. Lansko leto 1904 je župan Svoljšak pobiral podpise v vaseh Osolnik in okolici za poškodovane po toči. Dotične vloge za podporo in podpisov ni poslal na pristojno mesto, pač pa je zlorabil podpise za neko »izjavo« proti župniku Brencetu v Sori in leže dotična imena pri kazenskem sodišču v Škofji Loki pod U 457/4—10.

Županstva imajo izplačevati krajnim šol. svetom četrta leta naprej zapadle zneske v pokritje vsakoletnih proračunov. Župan Svoljšak pa nalašč zadržuje izplačilo krajnemu šol. svetu v Sori, dočim krajnemu šol. svetu v Preski bolj redno plačuje. Tako ni za tekoče leto 1905 dal krajnemu šol. svetu v Sori še nobenega krajcarja, v Presko pa je dal svojemu somišljeniku župniku Brencetu že nekaj denarja. S tem zadrževanjem ovira župan Svoljšak redno poslovanje krajnih šol. svetov, ki ne morejo vsled tega zadoščati svojim dolžnostim napram potrebam ljudskih šol.

Na dan 22. oktobra t. l. je bilo določeno predavanje c. kr. okrožnega živnozdravnika Josipa Kutschera v Sori. Župan je imel nalog obvestiti občane in določiti kraj predavanja. Tega pa župan Svoljšak ni storil, ker ni dal oklicati, kje se bode vršilo predavanje. V sled

tega je oškodoval velike posestnikov na duševnem užitku predavanja, ki se je kljub skritim intrigam župana Svoljšaka vršilo.

Nasprotno je skušal uradno določeno predavanje onemogočiti tudi s tem, da je šel sam osebnoma na politični shod klerikalne stranke v Presko in s seboj zapeljal veliko posestnikov, da se niso udeležili poučnega predavanja. Ta klerikalni shod v Preski se je vršil namreč istočasno s predavanjem v Sori. Razlika je ta, da je bilo predavanje napovedano že tri tedne prej, politični shod pa le zadnji dan in še to po inicijativi župana Svoljšaka in župnika Brenceta. Tako razdiralno deluje župan Svoljšak v občini Medvode. Javno so bile že našteje njegove za se ne pregrehe, katerih ne ponavljamo, pač pa konstatiramo, da je nečastno za občino, da ji načeljuje, nečastno za c. kr. politične oblasti, ki imajo opraviti s takim ničvrednim človekom. Kot dokaz za to ničvrednost župana Svoljšaka je poleg vsega drugega dovolj to, da je bil radi prestopkov zoper varnost časti petkrat, po §§ 411 in 312 k. z. pa enkrat kaznovan. Poleg tega ima še celo vrsto drugih prestopkov proti šolskim, policijskim in drugim oblastem na hrbtu in je bil vsled teh tudi že nad desetkrat kaznovan. In tak človek županuje!! Človek, ki je bil vse življenje in je še vedno v nasprotju s baremskimi postavami, tak človek naj bi bil izvršilni organ raznih oblasti?!

Kje na Kranjskem imamo kaj takega? Zato pa občini občine Medvode zahtevamo takojšnjo preiskavo deliktov, izvršenih po županu Svoljšaku, odstranjenje župana Svoljšaka in razpis občinskih volitev pod vodstvom nepristranskega političnega uradnika. V slučaju nepoštevanja te naše pritožbe hočemo s podpisani nastopiti pot pravice in izročiti vse stvar državnim poslancem.

Občani občine Medvode.

„Slovenska Matica“.

140. odborova seja, v ponedeljek dne 23. vinotoka 1905 ob petih popoldne v društveni pisarni.

Navzočni: Gg. Fr. Levec (predsednik), J. Dimnik, Fr. Finžgar, P. Grasselli, dr. Fr. Ilšič, Fr. Milčinski, dr. M. Opek, M. Pieteršnik, dr. L. Požar, dr. J. S. are, dr. V. Šmid, J. Šubic, dr. I. Tavčar, J. Turk, dr. A. Ušeničnik, Fr. Wiesthaller, in V. Zupančič (odborniki); E. Lah (zapisnikar). Srupaj 18.

Predsednik proglasi sklepčnost, otvori sejo in pove, da sta odbornika E. Gangl in Fr. Govekar opravila svojo odsotnost.

Za izraženo sožaljenje ob smrti dr. W. W. Tomka je prejelo društvo od »Češke akad. spoletnosti nauk« pismo žalobno.

Prof. dr. Sabolotskemu se je na njegovo prošnjo postreglo s podatki o ustavitvi in razvoju društva.

Ob smrti častnega člana prof. J. J. Trdine je društvo razobesilo črno zastavo, položilo venec na krsto in naprosilo gg. odbornika dr. Detela in Šukljeta, da jo zastopata dne 17. julija v Rudolfovem pri pogrebu. Pokojnik je Matica vrniti med dediče.

Skleno se knjižno darilo župnika Šavsa v Delani v Severni Ameriki, za katero se je Matica darovalen zahvalila, odstopiti c. kr. kmetijski družbi, kamor po vsebini sodi.

Ob smrti dvornega svetnika dr. Kreka, bivšega odbornika, je vihrala

Dalje v prilogi.

Na devinski skali

Zgodovinska povest.

Tretji del.

(Dalje.)

III.

Gospa Jutta plem. Marchland je bila zaveznica Otona Vipavskega in tiste skrbi, kakor njega, so trle tudi njo. Nemirno je begala po svoji sobi v samostanskem zavetišču in zaman je poskušala umiriti svoja čustva.

Stari menih, ki se je toliko časa obotavljal, ko je Juri trkal na samostanska vrata, je prinesel gospe Juti zapečateno pismo. Izročil ji ga je z besedami:

»To Vam pošilja patrijarhov legat, škof Kukanja.«

Gospa Jutta je najprej raznodušno čitala legatovo pismo, ali komaj je prečitala nekaj vrstic, je prebledela in se razburila ter potem naročila menihu:

»Recite milostivemu škofu, da sem pripravljena priseči. Ne enkrat, nego stokrat prisežem, če treba.«

Menih ni vprašal, kaj da pomeni to naročilo, nego se je molče priklonil in molče odšel. Komaj pa je bil za seboj zaprl vrata, je Jutta vsa iz sebe

planila pokonci. Zdaj ni mogla več premagovati svojih čustev in njena jeza je udarila z elementarno silo na dan.

»Prisežem, da, prisežem, če treba stokrat,« je vpila na ves glas. »Mene je pahnul od sebe mojo ljubzen zanj, in prednost je dal nizki sužnji, bitju, ki si ga lahko kupi na živinskem semnju.«

Njeno vpitje je privabilo v sobo staro ženo, ki jo je v mladosti pestovala in je bila zdaj voditeljica njenega gospodinjstva ter njena edina zaupnica. Stara Liza je bila lokava in izvedena žena in je znala gospo Juto vselej utolažiti in pripraviti na druge misli. Tudi zdaj je poskusila tako, ali to pot se ji ni posrečilo drugega, kakor da je Juto pripravila do tega, da je začela razmišljati in se ž njo posvetovati, kaj da stori.

»Ali veš, Liza, kje je hiša Marjete Bisaldi,« je vprašala končno gospa Jutta in ko je Liza to potrdila, je nadaljevala: »Idi zdaj tja in naroči, naj mi da Marjeta za nočšnjo noč v našem svojo najlepšo sobo. Naj velja, kar hoče. Idi koj, vse drugo ti povem pozneje. Le to pazi, da ne izdaš mojega imena.«

Marjeta Bisaldi je imela koncem mesta na samotnem prostoru precej veliko hišo. Dasi je vladal v tej hiši vedno uprav mrtvaški mir, je bila vendar na slabem glasu. Čedadski lahkoživci so imeli tu svoje ljubavne sestanke, in kdor ni imel ljubice, jo je lahko tu našel. Nekateri mestni konzuli so se opetovano zavzeli za to, da se Marjeta Bisaldi iztira iz mesta, ali ker je prekanjena Neapolitanka dajala vsak teden za maše in pošiljala vsako leto o Božiču in o Veliki noči patrijarhu dragocena darila, jo je duhovščina ščitila z vso svojo veljavo in z vso svojo močjo, to pa tem bolj, ker je čedadski vladar grof Majnhard v tej hiši preživel marsikako veselo noč.

Ko je noč že objemala Čedad, je potrkal na vrata te hiše mlad mož, ki ga je spremljala črna oblečena žena. Pri svitu luči, ki je gorela v veži, si je mladi mož ogledal svojo spremljevalko in je videl, da je stara ženska. Prišla ga je bila klicat iz družbe prijateljev, s katerimi je sedel v krčmi. Začetkoma ni hotel iti ž njo v hišo Marjete Bisaldi, a končno ga je radovednost vendar premagala in je šel z neznanjo ženo.

Hiša je bila v notranjih prostorih razkošno opremljena. Gospodinja je tuja in njegovo spremljevalko peljala v prostorno sobo v prvem nadstropju in ga prosila, naj tu malo počaka, potem pa se odpravila s staro vred, ki je tuja pripeljala v hišo.

Mladi mož je moral čakati precej časa, ogledoval si je sobo in občudoval krasne podobe, ki so visele na stenah. V tem so so odprla skrivna vrata in med vratmi se je približala vitka belo oblečena dama, kateri je dolga bela tančica zakrivala obraz.

Mladi mož se je priklonil in je beli dami sledil v drugo le medlo razsvetljeno a še krasnejše opremljeno sobo.

»Milostiva gospa — neka žena me je prišla klicat. Rekla mi je, da ima neka odlična dama posebno prošnjo do mene. Imam li čast, govoriti s to damo?«

»Da, gospod,« je odgovorila dama.

Ko je mladi mož zaslišal ta glas, se je stresel — dama pa je odstranila belo tančico in s ljubeznim usmevom vprašala:

»Ali ste me spoznali po glasu, Konrad Sežanski?«

prosil svetnika Antona, naj me vsaj za štirindvajset ur izpremeni v žival prežvekovalko, ki ima po več želodcev. Toda svetega Antona prejkone ni bilo doma in premalo sem moral odnehati v svojih najplemenitejših namerah. Veselilo me je, da me je vsaj nekoliko utešil blagodejni humor jovialnega gospoda Cvetodolskega, ki seveda kot najboljši prijatelj gospodu Čarostrelcu ni zavidal njegove barbarske lovske sreče, ampak se odkritosrečno radoval, da gospod Čarostrelce postreli vsako žival, katero zadene Renček.

Na gospoda Čarostrelca junaško zdravje smo pili »tiho kaludžerko« in njemu na čast vpriporili strašanski »lovski ropot«. Naposled smo sklenili enoglasno, da pošljemo ob prihodnji brakadi gospoda Čarostrelca brez nas na lov, seveda pa ne brez Renčka. Prisegel nam je pri svetem Hubertu, Katinki in Julci, da nam ostane zvest navekomaj.

Zlobni jeziki so mi izdali, da ima gospod Čarostrelce za pripravljen popravek za moje odkritosrečne črtice. Prosim ga, naj to opusti, ker kar vnaprej radovoljno prekličem vse, kar sem se tukaj zlagal. Lovski pozdrav!

si hiše črna zastava, društvo je poklonilo na raven venec, izrazilo vdovi pismeno sožalje, bilo pri pogrebu, dne 6. velikega srpana v Ljubljani dostojno zastopano.

Jugoslavenski akademiji v Zagrebu se je za podarjenih 158 knjig izrekla posebna zahvala; istotako izreka odbor zahvalo prof. Dr. Ilesiču za posredovanje pri tem darilu.

Sklene se uredništvom domačih dnevnikov in ostalih časopisov in pa vnanjih časopisov, če se za to oglase, pošiljati izpiske iz odborovih sej. Na znanje se vzame, da se je pisatelj Šandor Gijalski društvu v laskavem pismu zahvalil za izvolitev častnim članom.

Pri slavnosti odkritja Prešernovega spomenika je bila Matica dne 10. kimaveca t. l. enako drugim društvom prav častno zastopana in je položila na spomenik lavorjev venec s trakovi.

Pri otvoritvi srbskega vseučilišča v Beogradu je društvo zastopal odbornik A. Trstenjak, ki je bil od kralja sprejet tudi v privatni avdijenci in odlikovan z redom sv. Save III. vrste.

Na znanje se vzame, da je danes novi c. kr. deželni predsednik sprejel društveno deputacijo (gg. predsednik, odborniki dr. Opeka dr. Požar, Šubie in pa tajnik) ter da se je jako zanimal za društvene publikacije.

Ob smrti mnogoletnega člana in bivšega sotrduka prof. Fr. Marna je izrazila Matica vdovi pismeno sožalje in prejela od nje pismeno zahvalo. Zapisnik o 139. seji, ki sta ga pregledala in potrdila odbornika L. Pintar in dr. Požar, se odobri brez ugovora.

Na ogled so tudi zapisniki knjižnega odseka z dne 28. junija, 29. septembra in 20. oktobra, odseka za bodoči knjižni program z dne 3. in 18. julija, odseka za dr. Costovo ustanovo z dne 26. junija in agitacijskega odseka z dne 24. julija. Današnjemu zapisniku bosta overovatelja odbornika ing. J. Turk in knustos dr. V. Smid.

Končno sklepanje o dr. Costovi ustanovi se radi novih poizvedb preloži na prihodnjo sejo.

Sprejme se več nasvetov agitacijskega odseka, merečih na povzdigo društvenega ugleda ter pridobitev večjega števila članov.

Iz gospodarskega odseka se rešita še ena stanovanjska in ena tiskarniška zadeva.

Na znanje se vzame, da si je knjižni odsek odbral za načelnika ravnatelja Šubica.

Pododsek za bodoči knjižni program je svojo nalogo že rešil. Sedaj se s programom peča knjižni odsek, ki ga potem predloži odboru in nato objavi v časopisih.

Tajnikovo poročilo o natiskovanju letošnjih društvenih knjig se vzame na znanje. Knjige imajo iziti z Novim letom. Kdor do 15. novembra t. l. ne poravnava članarine, ne pride v imenik in tudi ne prejme knjig.

Odobri se knjižni program za l. 1906. Matica namerava izdati sedmero knjig, in sicer: 1. Zbornik za l. 1906 Zvezek VII. Urednik L. Pintar. 2. Letopis za l. 1906. 3. Josip Apib: Začetek osvobodjenja slov. kmeta. 4. dr. K. Strekelj: Slov. narodne pesmi. 10. snopič. 5. Tolstoj-Govčkar: Moč teme. (III. zvezek cikla „Iz svetovne književnosti“). 6. dr. J. Vošnjak: Spomini. II. del; 7. Kue-zove knjižnice. XIII. zvezek.

Sklene se o nekaterih došlih ali pa oglašanih rokopiisih.

Na znanje se vzame, da „Hivaška Matica“ v zadevi knjižne zveze s „Slovensko Matico“ ni še nič definitivnega ukrenila. V odsek, ki se mu poveri evidencija te zadeve, so bili voljeni

„Da, gospa Jutta, spoznal sem Vas po glasu, takoj prvi hip,“ je odgovoril Konrad in je poljubil lepo roko gospe Jute pl. Marchland.

„Ne zamerite, Konrad, da sem vas klicala semkaj; tu v tem tujem mestu ne poznam drugega kraja, kjer bi mogla z vami nekaj ur varno prebiti in se z Vami pogovoriti. In jaz sem srčno koprnela po trenutku, ko bi mogla biti sama z Vami.“

„Ah, gospa Jutta, kako sem srečen,“ je dihnil Konrad Sežanski in padel na kolena pred ženo, ki jo je ljubil z vso strastjo svojega srca in z vso vnetostjo svoje mlade, nepokvarjene duše. Gospe Juti se je tako zasmilil, položila roko okrog vratu in ga stisnila k sebi. Ljubila ga ni; njena ljubezen do Jurja Devinskega in njeno sovraštvo do tega ljubljencega ni pustilo za druga nežna čustva nič prostora v njenem srcu. Ali vide, kako jo lepi mladi vitez ljubi, kako je srečen, da more ležati pred njenimi nogami, to je v njej obudilo čustvo usmiljenja in s tem čustvom je Konrada objela in ga poljubila.

(Dalje prih.)

odborniki Fr. Govčkar, dr. Fr. Ilesič, R. Perušek in A. Trstenjak.

Izvoli se odsek treh odbornikov (g. Milčinski, Turk in dr. Ušeničnik), ki naj bi pregledali pravila in opravljeni red ter odboru predložili eventualno potrebne izpremembe.

Tajnikovo poročilo o poverjenstvih, knjižnici, knjižni zalogi in članih se vzame na znanje.

Novo poverjenstvo se je osnovalo za št. Vid pri Vipavi. Nove poverjenike so dobili: Izlake, Ribnica, Laški trg, Zagreb, St. Ilj pri Slov. gradu, Idrija, Pazin, Grabstani; imajo jih pa dobili Žabnice, Dobropolje, Jaremina, Radeče, Polhov gradec in Ljutomer.

Tudi v zadnji dobi je „Slovenska Matica“ podarila več knjig in prejela zanje zahvale.

Knjižnici je prirastlo od zadnje seje 226 knjig, zvezkov, časopisov in atlantov; največ hrvaških, večinoma vse vsled knjižne zveze.

Za letos je plačalo članarino 1897 letnikov; od zadnje seje je društvu pristopilo 147 letnikov na novo ali pa vnovič.

(Konec seje ob polsedmih zvečer.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. oktobra.

— Kranjski deželni zbor.

Prihodnja seja deželnega zbora bo šele danes teden. Tako je odredil dež. glavar. Ker še danes red prve seje z dne 25. t. m. ni končan in se bo o predlogih zastran volilne reforme gotovo vnela daljša razprava, ki bo morda trajala več sej, je disto gotovo izgnubljenih 14 dni. Deželno bo to veljalo kakih 7000 K. Seja se ne skliče, ker klerikalci nečejo delati.

— Zveza slovenske napredne stranke v deželnem zboru z veleposestniki ne da mirno spati posvečenim »Slovenec«

redakterjem. Nešteto krat so ji že preiskali srce in obisti, ogledali so jo, kakor lačen pes kost, in skušali dokazati, da je slovenskim narodnim interesom škodljiva, češ, da napredni stranki veže roke v narodnih vprašanjih. Rekli smo, da so skušali dokazati, zakaj dokazati tega niso mogli nikdar, ker smo jim mi vse njihove na domišljiji sloneče in iz zlobnosti izvirajoče takozvane »dokaze« pobili z neovržnimi fakti, ki so vsemu svetu jasno pokazali, da so vse tozadevne klerikalne trditve plod njihove razgnete fantazije, da so torej iz trte razvite od kraja do konca. Razume se samo ob sebi, da se poštenjaki okoli »Slovenca« prav malo brigajo za to, ako so njihove trditve resnične ali ne, dovolj je, ako jim dobro služijo v njihove umazane namene, saj je njih načelo, da na men posvečuje sredstvo. Zato so tudi v tem slučaju prav pridno naprej lagali in kričali: Sloveni, vidite, narodno-napredna stranka se je prodala Nemcem, ona je kriva vsake zlige na Slovenskem, ker je zvezana z Nemci, iz katere zveze izvira vse naše zlo. In marsikatera naivna duša je temu kriku in viku naših klerikalcev verjela, dasi je notorčno, da je narodno-napredna stranka vselej in povsodi v narodnih vprašanjih nastopala proti Nemcem z vso potrebno energijo, dočim si klerikalci, dasi sicer grozovito kriče proti Nemcem, ne upajo v raznih korporacijah niti prsta ganiti proti njim. Predvčerajšnjim je »Slovenec« menda iz pomankanja gradiva pogrel staro frazo o slovensko-nemški zvezi in poklical v dokaz svojih trditve na pomoč kot »kronskega svedoka« celjako —

»Deutsche Wacht«, ki ima v zadnji številki članek »Politični položaj na Kranjskem«. Iz teka članka pa je pošten »Slovenec« posnel samo ono, kar mu je sodilo v njegov koš in še to je po svoje predelal, oziroma naravnost falsificiral. »Slovenec« piše: »Deutsche Wacht«, glasilo seljske nemškutarje pri-znava slovensko-nemško zvezo ter izrecno izjavlja, da imajo usodo kranjske dežele po tej zvezi v rokah enajsteri nemški poslanci, ki tvorijo večinoz devetimi slovenskimi liberalci. Ta zveza obstoji od leta 1895. — V originalu v »Deutsche Wacht« pa štamo: »Das sogenannte Bündnis der De-

tsehen mit den Lib-ralen datiert w-seit dem Jahre 1895...« Iz citiranega je jasno razvidno, da se »Slovenec« prav nič ne šenira posluževati se falsifikacij, ako mu to kaže. »Das sogenannte Bündnis« je »Slovenec« prevel z besedama sta zveza, kar je očitna falsifikacija, ker prvi pojem snadi vendar nek j povsem drugega, kakor je zapodan v besedah sta zveza. Na podlagi teh izkonteksta istrganih in falsificiranih stavkov izvaja potem častivredni »Slovenec« svoje nadalje-trditve in urde končno do zaključka: »glavni dobiček od zveze imajo to-rej Nemci,« pove pa to tako zavito in v taki zvezi, kakor da bi pisala to »Deutsche Wacht«. To je višek banditstva in lopovstva, zakaj tega stavka ni nikjer v omenjenem članku »Politični položaj na Kranjskem«! Pač pa piše »Deutsche Wacht« doslovno tole: »Ta takozvana zveza daje liberalni stranki vlado v deželi, ne da bi se ji bilo zato treba ozirati na Neme«, marveč ima stranka v narodnih vprašanjih popolnoma proste roke...« Ta stavek je poštenjakovi »Slovenec« previdno zamolčal, kakor tudi celo vrsto dejstev, s katerimi dokazuje »Deutsche Wacht« resničnost svoje trditve, dobro vedo, da bi se drugače sam lopnil po hudeb-nem svojem jespiku! Sudbo o takšnem postopanju prepuščamo z mirno vestjo slovenski javnosti, ki bo končno vendarle uvidela, kako težak boj je s takšnimi podlimi dušami, pri katerih namen posvečuje sredstva!

— Klerikalci in volilna reforma.

Ko bi bila v sedco utar-nita strela z jasnega neba med klerikalce, bi ne bila provzročila takega strahu in take zbeganosti, kakor ga je provzročil predlog narodno-napredne stranke glede uvedanja splošne in enake volilne pravice. Klerikalci so kar stmeli in kakor vrtoglavci omahovali, ker niso hoteli verjeti tovarišu, ki jim je prinesel to vest. Verjeli so šele, ko jim je potrdil dež. glavar, da je narodno-napredna stranka res vložila tak pred-log. Šusteršič in Krek sta škripala z zobmi in se togotila tako, da so se jim drugi poslanci previdno umikali. Krek je prvi našel, da je narodno-napredna stranka s svojim predlog in spravila klerikalce v naj-neprijetnejšo stisko. Narodno-napredna stranka se namreč popolnoma logično in pravilno ozira na dejstvo, da, dokler ne obvelja princip, dokler ni uveljavljena splošna in enaka volilna pravica za državni zbor, dotlej imajo vsi skil-pi, naj se uvede taka volilna pravica, tudi za deželni zbor samo »akademski po-men, ne pa tudi realnega. To uvi-devajo tudi socialni demokrati in zato so v svoji peticiji zavzeli isto stališče, kakor narodno-napredna stranka v svojem predlogu. Narodno-napredna stranka in socialni demokrati hočejo, naj deželni zbor z vso svojo veljavo, ki jo ima kot legiti-mni zastopnik cele kranjske dežele, podpre v državnem zboru sado-to akcijo, tako kakor različni drugi de-želni zbori. To je tudi velikega po-mena. A glej — klerikalci tega ne-čejo. V drž. zboru so pač govorili in glasovali za splošno in enako volilno pravico, v dež. zboru pa se niso zmenili za to, da bi to akcijo podprli, čeprav dobro vedo, da je prej ves trud zaman, dokler v drž. zboru ne zmaga princip o splošni in enaki volilni pravici. Dr. Krek se je po pravici jezil, da je klerikalni predlog neureden. Kdor primerja klerikalni predlog z narodno-naprednim, tisti vidi, da je narodno-napredni stranki za stvar, klerikalcem pa je predlog o volilni reformi samo sred-stvo za obstrukcijo in za varanje ljudstva. Ko bi bilo klerikalcem resno za splošno in enako volilo pravico, bi se bili morali postaviti na tisto stališče, kakor naprednjaki in socialni demokrati, ker je to edina pot, ki vodi do cilja in je vsak drug predlog le

posek v oči. Že tu pojasnjeno dej-stvo je spravilo klerikalce v veliko stisko, ali ta stiska je zanje vprav obupna, kakor priča Šusteršičovo razbijanje po mzi klubove sobe. Narodno napredni predlog shleva namreč, da se uvede splošna in enaka volilna pravica, da pa se ob-enem negotovi tudi svobodno izvrše-vanje te pravice. In to je ona stvar, radi katere klerikalci kar divjajo. Volilne svobode nečejo pri-znati in nečejo zaježiti, da bi smeli vsakdo voliti po svo-jem prepričanju. Kaj je vredna pravice, če je človek ne sme izvrše-vati po svojem prepričanju? V vseh civiliziranih državah na svetu se k-zuje kupovanje glasov in oblast-ven pritisk na volilce, samo naši klerikalci nečejo nič vedeti o var-stvu volilne svobode, ker je med oblasti, ki morejo pritiskati na vo-lilce, tudi — cerkev. Prvo, kar so storili klerikalci, je bilo to, da so pregovorili dež. glavarja, naj odgodi razpravo. Strah jih je, da bi morali javno poka-zati pravo barvo, da bi mo-rali javno nastopiti proti zahtevi, naj se ustvari-jo jamstva za volilno svobodo. Glavar se jim je vdal in je kar za deset dni odložil prvo razpravo o volilni reformi. To kaže očitno, da hočejo klerikalci onemogočiti vsako sklepanje o volilni reformi v tekočem zase-danju dež. zbora, in kakor čuj-mo iz dobrega vira, že vpli-vajo na vlado, naj čim prej zaključi zasedanje, češ, da se itak stranke ne bodo spo-razumele. Toda mi smo na straži. Protestiramo v naprej proti eventualnemu zaključanju deželnozborskega zase-danja, kakor to zahtevajo kleri-kalci, in zahtevamo z vso slo-vesnostjo od dež. glavarja, naj skliče čim prej sejo in naj prideta oba predloga zastran volilne reforme na razpravo Slovenska javnost naj opozna, pri čem da je, in spozna naj tudi bistvo klerikalcev.

— Usluga socialnim de-mokratom.

Skupni nastopi soci-jalnih demokratov s klerikalci so dali povod, da se nekateri pristaši narodno-napredne stranke čudijo, zakaj je dr. Majaron peljal socialnodemokratično deputacijo k deželnemu glavarju in omogočil, da pride socialnodemokra-tična peticija za splošno in enako vo-lilno pravico pred deželni zbor. V po-jasnulo povemo, da je dr. Majaron to storil z vednostjo in z izrečnim privo-ljenjem kluba narodnonaprednih dež. poslancev. To postopanje je tudi čisto naravna posledica načelnega stališča narodnonapredne stranke. Vzlic vsemu, kar se je zgodilo, smatrati je socialne demokrate za napreden element in ima vsled tega narodnonapredna stranka nekako moralno dolžnost, da jim gre vsaj v formalnih rečeh na roko. Soci-jalni demokrati nimajo svojega po-slanca v deželnem zborni, potrebujejo pa po zakonu posredovanja kakega poslanca, ako hočejo spraviti kako stvar pred deželni zbor. Z ozirom na to je samo ob sebi umljivo, da jim mora iti narodnonapredna stranka pri takih stvar-eh na roko in to je vzrok, da je klub dovolil dr. Majaronu, da je peljal soci-jalnodemokratično deputacijo k dežel-nemu glavarju.

— Šenklaški tonzuri-ranci se zaganjajo zadoji čas prav pobalinsko v gozpo dr. Tavčarjevo.

Perfidnosti in podlosti so se brzkone naučili pri Evgeni Lampetu. S kakimi infamijami si pomagajo ti poštenjaki, smo prav ta teden spoznali. Če hočejo klerikalci zasukati boj na to polje, znajo doživeti prav neprijetna presenečenja. Mi smo doslej puščali klerikalne dame popolnoma v miru. Celo tedaj, ko so napredne dame morale dr. Evgena Lampeta tožiti, ker jim je kradel čas in poštenje, nismo o klerikalnih damah zapisali nobene besede in prav sedaj je dr. Tavčar uredništvu izrečno naročil, naj pusti klerikalne dame in zlasti gospo dr. Šusteršičovo pri miru. Zdaj nam je pa dovolj teh pobalinstev, ki jih uga-njajo škofovi pisaci. Če bomo primorani

vzeti pero v roko, pa nam ne bo treba lagati in obrekovati, kakor dela »Slovenec«; dovolj bo, da bomo zapisovali suha dejstva in resnične dogodbe — in v klerikalnem taboru bo jok in stok. To nam lahko verjamejo različne gospe klerikalnih prvakov, začeni pri gospe dr. Šusteršičevi pa doli do soproge naj-novejšega klerikalnega prvaka Štefeta.

— **Primož Pakiž** †. Iz R-bnice smo dobili brzojavno vest, da je danes tam nenadoma umrl deželni poslanec g. Primož Pakiž. Pokojnik, ki se je še v sredo udeležil otvoritve deželnega zbora, je bil naj-starejši kranjski deželni poslanec in sicer najstarejši po letih in funkcijski dobi. Bil je blag in miroljuben mož, ki ni prikrival svojega zgražanja nad divjanjem svojih klerikalnih tovarišev v deželni zbornici. Njegove zasluge za kmečke interese v volil-nem njegovem okraju so velike. Cesar je priznal njegovo zaslužno de-lovanje s podelitvijo zlatega zasluž-nega križca. Bodi blag spomin mo-žaku-poštenjaku!

— Shod za občo volilno pravico.

Iz Litije se nam piše: Pretečeno nedeljo je priredilo »Kato-liško društvo iz Ljubljane« sijajen javni ljudski shod za občo vo-lilno pravico v gostilni Starovašni-kovi. Udeležba je bila naravnost ogromna, kajti našli smo nekaj nad trideset ljudi, med temi skoro polo-vico žensk, ki so prišle prodajat ra-dovednost, kaj bodo gospod iz Ljub-ljane povedali. Sveda gospod iz Ljub-ljane so pač pravili, da bodo potem vsi ljudje enaki, ko dobimo občo vo-lilno pravico, škof ali mežnar — ali pa zadnji vaški capin, vsi bomo enaki. Samo to je škoda, zakaj ni dr. Krek povedal, zakaj se cerkev tako boji upeljati občo volilno pravico za volitev takozvanih cerkvenih ključarjev. Ako vam je res do obče volilne pravice, prišnite pri sebi.

— Kler. shod v Preski.

Klerikalci so priredili pretečeno nedeljo shod za splošno in enako volilno pravo v Preski, kjer je vezal otrobe Luka Smolnikar, literant lurske vode. »Slovenec« od pondeljka se je debelo zlagal, da so bili ljudje navdušeni za splošno in enako volilno pravico. Resolucije niti na glasovanje niso dali, tako so pravili nekateri udeležniki shoda. Pač pa so najbolj zvesti pristaši pomarančarja Breneceta rekli, da to ne gre, da bi imeli vsi enake pravice. Rekli so: »Potem bode imel kmet, ki plačuje davek, ravno isto volilno pravico, kakor ta raztrgani« (zuani pijanček). Klerikalci sejejo veter, želi bodo pa vihar. Mi pa kličemo Brenecetu: Živela splošna in enaka vo-lilna pravica in proč s pomarančarji!

— Sorski kaplan Brajec

vedno leta v župnišče v Presko in se vrača vedno ponoči domov. Pri-poročamo škofa tega ponočnjaka, naj ga pouči, da mora biti kaplanče doma, ne pa letati okrog in agitirati za volitve. Menda ni posvečen za agitatorja, ampak za duhovnika, ki naj deluje v svoji župniji.

— Discipliniranja vredno.

Na ljudskih šolah se poučuje tudi kmetijstvo. Ta predmet se posebno nagradi s »sijajnimi nagradami«. Ali čujte! Oni tenkovestni c. kr. deželni šolski svet, ki takoj disciplinira vsakega učitelja, ki malo glasneje kihne, še do danes ni nakazal, ozi-roma rešil onih »sijajnih na-grade«, akoravno se je nehalo po-uevati kmetijstvo že pred pol letom. Po katerih paragrafihi bi obsodili učiteljstvo, če bi bilo tako »neglo« v svojem delu. Kaj? — »Freie Lehrer-stimmen« je prinesla v svoji 15. številki z dne 13. avgusta t. l. tale do-pis iz Kranjskega pod naslovom: Eine kleine für Krain cha-akteristische Episode: Neki učitelj iz litijskega šolskega okraja je vložil dne 20. decembra 1904 prošnjo za službo II. plačilnega raz-reda na Štajerskem postavnim potom. Ta prošnja s štirimi prilogami je bila pri c. kr. okrajnem šolskem svetu presentirana dne 21. decembra 1904 pod št. 1629 in dospeti bi mo-rala v roke krajnega šolskega sveta na Štajerskem do dne 28. decem-

bra 1904 C. kr. okrajni šolski nadzornik litijski je rešil to prošnjo šele dne 28. decembra 1904, tedaj oni dan, ko bi morala biti prišla že na svojem mestu na Stajerskem. C. kr. okrajni šolski svet na Stajerskem je prejel in presentiral to prošnjo šele 1. januarja 1905 pod št. I/III in jo predložil še tisti dan kompetentnemu krajnemu šolskemu svetu. Umljivo, da se je prošnja zavrnila kakor prepozno došla in službo je dobil drug prosilec. In v take okrajne šolske nadzornike imej kranjske učiteljske zupanje? In taki o kr. nadzorniki naj vodijo disciplinarne preiskave? »Ene ändlich sittliche Wirtschaft!«

— „Slovenska zveza“ je — ako se še prav spominjamo — pri svojem običnem zboru, merda pred štirimi leti, sklenila predložiti po svojem predsedniku, deželnemu poslancu Fr. Jakliču petico na deželni zbor za izboljšanje učiteljskih plašč. Ker upamo, da ostane Jaklič mož beseda, pričakujemo z največjo napetostjo, kdaj pride s to petico na dan. — Slovenski učitelj piše v svojem uvodniku »Po deželni učiteljski konferenci« med drugim tudi tole: ... »Simpatije vseh poštenih ljudi morajo biti v tem slučaju na strani učiteljskega. Videli bomo, kako se bodo sedaj razvijale stvari, in kdaj bodo tisti, ki prekipajo ljubezni, prijateljstva in prijaznosti do učiteljskega, tudi potrebno storili, da se regulacija naših plašč vendar še izvrši... Vederemo!«

— „Vnebovpijoča krivica.“ Pod to znamko smo priobčili v številki od zadnjega ponedeljka na prvem mestu dnevnih vesti dopis, kateri daje duška upravičeni nevolji, ki jo je izzvalo v Ljubljani nakadno terjanje deželnih doklad k hišnonajemniškemu davku od takih tukajšnjih poslopij, katera uživajo ugodnosti glede državnega hišnonajemniškega davka na podstavi državnega zakona z dne 23. junija 1895. leta, drž. zak. št. 88., oziroma cesarskega ukaza z dne 24. junija leta 1900., drž. zak. št. 100. — Ogorčenje avtorja napominanega dopisa nam je umevno in strinjamo se z njim v tem oziru brez pridržka, popraviti pa moramo nekatere stvarne zmote njegovega dopisa. Res je, da je podelil gori navedeni državni zakon iz 1895. leta prostost od hišnonajemniškega davka ali za 25 ali za 18 let tistim poslopijem, katera so se v smislu zakona v petih letih od časa, ko je ta zakon zadobil veljavo, zgradila in za rabo pripravila; deželni zakon z dne 17. decembra 1896. leta, dež. zak. št. 53., pa je oprostil ta ista poslopja od plačevanja deželnih doklad k hišnonajemniškemu davku za prvih pet let 25 ali 18letnega oproščanja od državnega davka, sklicuje se izrecno na državni zakon z dne 23. junija 1895. leta, drž. zak. št. 88. — S cesarskim ukazom z dne 24. junija 1900 l., drž. zak. št. 100., se je podaljšal rok petih let, v katerem se morajo stavbe, ki jih ima v mislih večkrat navedeni državni zakon iz 1895. leta, dovršiti in za rabo pripraviti, da zadobe tam dovoljene davčne ugodnosti, na nadaljnjih pet let, to je do vstevši 2. dne junija 1905. l. Konečno je podaljšal še zakon z dne 23. maja letos, drž. zak. št. 89., rok, v katerem je mogoče pridobiti 25letno oprostitve od hišnonajemniškega davka, do vstevši 2. dne junija 1910., rok pa, v katerem je mogoče pridobiti 18letno to oprostitve, do vstevši 2. dne junija 1908. leta. Potemtakem gre prostost od državnega davka poslopijem, katera so se ali se bodo dozidala in za rabo pripravila od 3. julija 1895. do 2. julija 1908. oziroma 1910. leta. Od plačevanja deželnih doklad k državnim davkom pa so bila zakonito oproščena samo tista poslopja, katerim je dovolil državni zakon z dne 23. jun. 1895. leta, drž. zak. št. 88., oprostitve od državnega (hišnonajemniškega in hišnorazrednega) davka, in to so poslopja, katera so se zgradila in za rabo pripravila v petih letih od časa, ko je ta zakon zadobil

veljavo. Zakon je zadobil veljavo z dnem 3. julija 1895. leta, in zatorej so imela poslopja, katera so bila zgrajena in za rabo pripravljena do 2. jul. leta 1900 pravico do oprostitve od plačevanja deželnih doklad, pa tudi ta poslopja, kakor rečeno, le za prvih pet let davčne prostosti. Poslopijem, katera so se dogradila pozneje po 2. dnevu julija 1900. — ne gre zakonito oprostitve od plačevanja deželnih doklad, čeravno uživajo davčno prostost, ker ni zakona, ki določa tako oprostitve. Dolžnost državne finančne uprave je bila torej, skrbeti za to, da bi se bile predpisale in pravčasno izterjale deželne doklade k (idealnemu) državnemu davku pri vseh tistih zgradbah, katerim zakonito ni šla oprostitve od plačevanja deželnih doklad. Nihče razen deželnega zbora kranjskega ni imel pravice, da raztegne oprostitve od plačevanja deželnih doklad k državnim davkom na objekte, katerim ne gre ta oprostitve po zakonitih določilih. Po dopisu, ki je izprožil to stvar v ponedeljek, je „država“ smatrala podaljšanje oproščanja od deželnih doklad „kot samo ob sebi umljivo“. Kako je mogel dopisnik zagrešiti tako trditve, ni lahko umeti; očitno se je — zmotil, kakor se je tudi zmotil, ko pravi, da državni organi sploh niso pobirali deželnih doklad. To je zmotilo. Dva davčna urada sta popolnoma pravilno pobirala deželne doklade k državnemu davku od takih zgradb, katere so uživale davčno prostost šele na podlagi cesarskega ukaza z dne 24. junija 1900, dva jih nista pobirala in to je bilo nepravilno. Vseled poprašenja različnih hišnih gospodarjev je prosil deželni odbor finančno ravnanje za pojasnilo, kako postopajo finančni uradi glede pobiranja deželnih doklad, pri zgradbah, katere so oproščene državnega davka, in je moral po tem kar je zvedel opozoriti na nezakonitost postopanja državnih uradov. Ali naj bi bil molčal deželni odbor, ki nima pravice, nekterim hišnim gospodarjem darovati kacic 47000 K! — Obžalovati bi bilo, če so skoro vsi hišni posestniki računali, da bodo — kakor prav dopisnik — tudi deželnih doklad toliko časa oproščeni, kakor državnega davka. Oprostitve od deželnih doklad je bila vsega početka odločno dovoljena le za prvih pet let tiste dobe, za katero velja davčna prostost, in zmešnjava je nastala samo zategadelj, ker državni organi na svojo roko niso pobirali deželnih doklad od takih objektov, katerim zakonito do zdaj sploh ne gre oproščanje od deželnih doklad k državnemu davku. Kar se tega tiče, mora vsak in pred vsem finančna uprava, katero po nepotrebnem vmes vleče ponedeljski dopisnik, stati na zakonitem stališču. Argument z osebno dohodarino je pa čisto nesrečno izbran. Zakaj naj bi bili prizadeti hišni posestniki „dvakrat udarjeni“? Naravno je, da se niso odštele tem posestnikom pri odmeri osebne dohodarine deželne doklade, katerih niso plačali; istotako naravno pa je, da se jim bodo takrat odštele, kadar jih bodo plačali, če jih bodo morali plačati. Narodno-napredna stranka je že stavila v deželnem zboru predlog, ki ima namen poravnati to neprijetno stvar. Ker je pa videti, da nima obkroženost pravih pojmov o vsem tem vprašanju, zdelo se nam je potrebno, izpregovoriti tudi na tem mestu nekoliko bolj obširno o zakonitih določilih glede oprostitve od državnega davka in deželnih doklad, k temu davku, da se razbistrijo nazor!

— Zopet daritev med živimi. Na Vrhuiki je umrla pred kratkim bogata Marijina devica, po domače Komarjeva Jerica. O svojem času, ko je prišel tedajni kaplan, sedaj veletržec z lursko vodo v Ljubljani zidati „Katoški dom“, pregovoril jo je, da je posodila za gradbo 28.000 K. Namesto obrestila določil se je punici prvi sedež v dvorani pri duhovitih predstavah „Mlini pod zemljo“ itd. Ko jo je nedavno slabost obšla in se je videlo, da se njen konec bliža, poslal je nekdo po zdravnika, katerega je sicer plačala, toda zdravil ni hotela rabiti, češ, da ima sama boljši lek, lursko vodo, katera ji bo prej pomagala nego zdravnikova bluzga. Žal ji je le bilo za zdravniški honorar 2 goldinarjev, ker

bo vseled tega cerkev prikrajšana in bo toliko manj dobila. V oporoki, katero je napravila v navzočnosti gospoda in dveh ključarjev (samo ob sebi umevno, brez kakšnega vplivanja!), volila je vse premakljivo premoženje, baje okoli 20.000 K cerkvi, in pri pomnila, da je terjatev 28.000 K že prej društvu „Katol. dom“ podarila, oziroma odpustila, (da ne bo treba procentov plačati!) Za ta blagi čin bo pač dobila tudi zasluženi sedež v nebeškem kraljestvu, kateri je itak že ubogim v duhu osiguran.

— Večna fehtarija. Od Drave se nam piše: Vaš članek pod tem naslovom od zadnje sobote mi je povod, da Vam sporočim to le resnično dogodenco. Pred dvema letoma sem si ogledaval novo „Marijino cerkev“ v Mariboru. Prejšnjo staro cerkev je naše ljudstvo zvalo „slovensko cerkev“ ali „slovensko faro“, mariborski Nemci pa „windische Pfarre“. To je vedela znana mi nemška gospa, ki si je istočasno ogledovala „slovensko cerkev“. Blizu mene stoječo sem slišal začudeno vzklizniti: „Da ist ja gar nix windisch“. Te besede so me spekle v duha srca in sram me je bilo. Namesto odgovora ji pokažem nabiralnik tam zadaj pri vratih, na katerem je bil napis: Mili darovi za cerkev. To so bile edine slovenske besede v slovenski cerkvi v Mariboru. To je tista mariborska cerkev, kateri so Nemci sami priznavali slovenski značaj, za katere novo stavbo se je pobiralo potom krajevarne družbe po vsem slovenskem Stajersku, za katero so takozvani „slovenski“ duhovniki, na čelu jim „slovenski“ knezoškof Mihael Napotnik odirali slovenske kmete, slovenske obrtnike, slovenske delavce, slovenske klapce in dekle, za katero so okoliški kmetje od blizu in daleč brezplačno vozili stavbni material in zdaj — ti para slovenska le plačuj, v cerkvi pa se šopiri nemščina. Cerkev ima namreč jako lep reliefni križev pot z nemškimi napisi. Zdaj začne frančiškanski samostan v Mariboru pobirati za nov križev pot ter se v ta namen obrača do nekdanjih 6600 udov krajevarne družbe. Ali si hoče omisliti slovenski križev pot? Ako to, bo prav, ako pa ne, naj bi tudi neben Slovenec ne daroval niti vinarja. Naša narodna čast zahteva, da kaži slovenska cerkev v Mariboru slovenski značaj; v cerkev zahaja pobožno slovensko ljudstvo, mariborski „pročodrimovci“ pa ne.

— Nemškutarjska nadležnost. Iz Brežic se nam piše: Kako se uče nemškutarji slovensčine, se vidi iz oklica tiskarja Avg. Scheka, ki nadleguje c. kr. urade, šolska vodstva, občine, duhovščino in občinstvo za blagonaklonjenost. Kdo je ta Schek? Tisti iz Hrvatske priromani tiskar, ki je prosil koncesije za tiskarno pod imenom Šek, a ker je v Brežicah ime Šek kaj drugega, kot Schek, je bila prošnja odbita, ter mu je bila koncesija šele podeljena na pritožbo ali zopetno prošnjo? — podpisano s Schek. To je glavarja Jul. nobile Vistarinja javna izpoved! Tedaj kot nemški Schek pod vplivom odšilega notarja Wiethalerja, lekarnarja Schniderschitscha in proslulega župana Gustelna pride Šek kot Schek in dobi še koncesijo za knjigotrštvo čez glavo glavarja. (Izvorni izraz gosp. Vistarinja.) Ta Schek je o priliki volitve v okrajni zastop pred tremi leti imel potrebo ne le brežiške narodnjake, temveč celo okolico, če tudi pod pritiskom znane detelje, provocirati s tiskanim vprašanjem „Ali so Brežice Vaše?“ To se je zgodilo, ko so nemškutarji vsled vladajočih razmer okrajni zastop v svoje roke dobili. Ta tiskar danes kaj milo prosi blagohotne naklonjenosti tistih uradov, šolskih vodstev, duhovščine in občinstva, ki jih je ne le pri tej, temveč pri vsaki priliki in nepriliki izzival. Pa morda ne iz strahu? Zakaj vraga ne prosi svojih pristašev Südmarkovcev, katerih cvenkaste podpore baje uživa? Ali so mu jo odrekli, ali je ne zmorejo v zadostni meri? Ne bo menda preveč, če pri tej priliki čisto odkrito povemo: kdor podpira take izživce, je odpadnik in pljuva v lastno skledo, toliko bolj, ker imamo narodnega trgovca s knjigami in papirjem, ki ima vse potrebne tiskovine v zalogi in če ravno katerih ni, jih radovoljno za lastno ceno naroči pri narodnih

tiskarnah. Narodnjaki brežiški in okoliški, zapišite si to nad hišna vrata in berite vsak čas; nemškega Scheka oklic pa na kraj, kamor spada!

— „Slovenčeva“ gledališka kritika. Piše se nam iz pisateljskih krogov: Opazili smo že večkrat, kako strašno drži „Slovenec“ na svoje estetike in kritikune. Samo da izveči iz ust par sto metrov dolgo truljko, nabasano z žaganjem, pa se potrkajo „Slovenčevci“ na prsi in zaorijo: „Kdo zmoro kaj takšnega!“ V tork so priobčili oceno drame „Bratje sv. Bernarda“ in kaj tako absurdnega še nismo čitali. Kritiki, ne ov zijaletsi trdoglav pravi doslovno: „Pravijo, da je moderna, vpodabljaajoča umetnost postala monumentalna. Ona išče ideje in jo posebej brez kritike; s silo privre misel na dan in nič ni na njej malenkostnega.“ — To je navaden nonsens, vreden takšnih sofistov, ki za „Kat. Obzorik“ predstavljajo dolgovazne študije o monizmu in potem podpišejo pod spis obakurno svoje ime. Nadalje pravi: „Ni treba posebno pristanskega stališča, ako se hoče to dramo pravično oceniti. Torej „Slovenčev“ kritikaster meni, da je treba pristanskega stališča, da se more pravično soditi. Potem išče pri moderni drami historičnega ozadja! Zahteva za moderne junake neke „elementarne moči značaja“, vse mora po šabloni. Če pa je moderni junak nekaj odsvit svoje dobe, če so nanj vplivale ideje vseh kulturnih epoh, če se vrši v njegovi duši nek psihološki proces, predno se izjasne njegovi nazor, ali tak značaj ni edino vreden modernega junaka? — Nazadnje bo „Slovenčev“ sofist zopet zajecel morda, da je stavec zakrivil njegove nesmisli!

— Slovensko gledališče. Z burko „Detektiv“, ki se je sinoči vprizorila na našem odru, je gledališka blagajna pridobila nov privlačni komad, ki bo brez dvoma opetovano napolnil gledališče do zadnjega kotička. Ne moremo trditi, da bi bil „Detektiv“ kaka posebno duhovita, originalna burka, a eno je, kar ji zagotavlja uspeh v širokih masah občinstva, to je cela vrsta komičnih prizorov, ki vplivajo z nedoljivo silo na vsakogar, in naj si je sicer še tako nedostopen dvotipom, da mu izvirajo smeh in povzročijo veselost. Pisatelj Gettke in Leon sta izvalila ingredijence vseh mogočih francoskih in nemških burk skupaj in ustvarila iz tega delo, ki se zdi kakor novo. Dasi ima semtertja marsikatero duhovito pointo, vendar pa prevladujejo v burki to se ne da tajiti, banalnosti in trivialnosti, kar je pa žal najbolj pogodu in po ukusu tudi široki masi našega občinstva. Burka „Detektiv“ ima ta namen, to je očitno, da ščegeče živce, kar pa seveda doseže v polni meri, zlasti ker se pisatelj nista niti strašila pretiravati, ako se jima je zdelo, da bi situacija sama na sebi še ne vplivala dovolj na živce in ne povzročala dovolj efekta. Gettke je glediški ravnatelj, je torej strokovnjak v gledaliških stvareh, za to se ni čuditi, da je burka v tehničnem oziru izvrstno postavljena in krije v sebi stvari, ki ji jamčijo takozvani „bombeneffekt“. Vaso Kemperle, rodoljub z dežele, je lahkoživec, ki skače, dasi je že oče do raslih hčera, še vedno rad preko zakonskih ojaic. Njegova žena Rozina zve za njegove skoke in ga da vsled tega nadzorovati po detektivih. Ker je prepričana, da je zakonska zvestoba vohbe le redko sejana cvetka, zapelja neposredno ali posredno tudi zakonski dvojici Kuntara in Kapelj, da se zatečejo v detektivski zavod. Iz tega se razvije cela vrsta drastičnih zapletov, v katerih osrednjujejo stoji odvetnik dr. Vran, ki igra vlogo detektiva. Z njegovo pomočjo se izvije Kemperle iz nevarne situacije, v katero ga je spravila njegova žena in ob koncu koncev se namisli detektiv dr. Vran zaroči s Kemperlejevo hčerjo Jelico. — Igra je bila prav dobro vprizorjena in igralci so se potrudili, da zadostijo nalogi; njihov trud bi bil vreden boljše stvari! Najboljši izmed vseh je bil brez dvoma g. Lier, ki je, dasi je semtertja nekoliko pretiral, kar pa celoti ni škodilo, igral z nedosežno virtuoznostjo lahkoživega rodoljuba z dežele Kemperleta. Poleg njega sta se zlasti odlikovala g. Danilova in g. Nučič. Ga. Danilova je podala realistično dovršen tip gospe Rozine. G. Nučič je bil večeraj izvrsten, vglobil se je vsem v svojo vlogo in jo vseskozi igral temperamentno, kar mu tem bolj šte jemo v dobro, ker smo sicer pri njem baš temperamenta pogrešali. Gospica Spurna ni imela hvaležne vloge, a jo je vkljub temu rešila docela povoljno. Isto se lahko reče tudi o vlogah gospe Dragutinoviće in Kreisove. G. Dragutinoviće je bil kot major

izvrsten. G. Dobrovolny je večeraj igral z redko živahnostjo, ki bi mu jo priporočali tudi pri drugih igrar enakega žanra. Ostalo oboje je imelo postranske vloge, da ga nam pa ni treba posamezno omenjati. Pripomnimo samo, da z g. Jovanovičem nismo bili to pot tako zadovoljni kot zadnjič, zlasti mu je delal težkoče — jezik. V celem smo bili s predstavo kot tako zadovoljni, ker je bila režija razmeroma dobra in ker je bila igra, kar se sicer pri nas ne zgodi vselej, naštudirana. —lj—

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela dne 25. oktobra 1905 ob 3. uri popoldne svojo 165. vodstveno sejo v družbenih prostorih „Narodnega doma“. — Na vzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis Trsteniški, Luka Svetec (podpredsednik), dr. Iv. Svetina, Ivan Šubic, dr. Pavel Turner in Anton Zlogar (tajnik). Izmed nadzornišva sta bila navzoča Oroslav Dolence in Anton Svetec. Svojo odsotnost je opravičil blagajnik dr. Ivan Milau Hrbar. — Potem ko je prvomestnik pozdravil navzoče, posebno danes prvokrat na sejo došlega zastopnika Stajerske dr. Pavla Turnerja, se je imenovala v Pevni bivajoča gđ. Roza Moraževa za otroško vrtnarico v Pevni pri Gorici. Načeloma se je sklenilo ustanoviti pokojniški zaklad za vse družbene posvetne moči. Natančno besedilo tozadevnih določil pa se je sklenilo določiti v prihodnji nalašč v to sklicani seji. Potem ko so se rešile nekatere nuje zadeve glede tržaških šol in nekatere upravne zadeve ter se je sprejela ponudba trdnice Adolfa Jacobi na Dunaju glede zalaganja svaščinskih papirčkov in ovočkov, je zaključil prvomestnik ob 6. uri sejo.

— Umrl je v Kranju po dolgo-trajni mučni bolezni g. Feri Sajo vic, prokurist Ljubljanske kreditne banke. Pokojnik je bil navdušen narodnjak in je zlasti mnogo deloval v „Sokolcu“, tigar član je bil dolgo vrsto let. Ljubljanska Čitalnica izkusi ž njim svojega občinstva. R. naj bi bil blag sodaj, ljubezniv družabnik in prijatelj, ki je bil pripravljen povsodi v vseh krogih. Pogreb bo jutri v „Sokolu“ se ga udeležijo z večjo deputacijo in zastavo. Bidi pokojniku lahka zemlja domača!

— „Slovensko slovensko žensko društvo“ opozarja na carstvarstvo slovenskega prijatelja — sestanek s predavanjem, ki se vrši v dveh prostori jutri, v nedeljo, 29. t. m. ob 5. popoldne.

— Občni zbor „Kranjske podružnice austrijskega pomnožnega društva za bolne na pljučih“. Kar smo že poročali, vrši se v ponedeljek, dne 30. t. m. ob 6. zvečer v mestni dvorani občni zbor kranjske podružnice, h kateremu se društveniki in prijatelji s tem znova vabijo.

— Deželni muzej. Zadoje dni se je prekopala gomila na poststvu P. Malenška v Kandiji pri Novem mestu, v kateri so bili spomladni cigani pri izkopavanju kamenja dobili bronaste in železne prilozke. Gomila je jako bogata. Pri ostankih dveh konjskih trupel je ležala ena železna in ena bronasta brzda. Bronasta brzda je jako umetno izdelana in kaže dovršen razvoj tačasne brzde; posamezni kosi so jako gibljivi in fino izdelani. Poleg brzde je dobil še redek konjski okras, obstoječ iz med seboj zvezanih okroglih ploščic (kaksne imajo še danes pri konjski vpregi), ob katerih vise mnogostevilni triglavi okraski. Ves okras je okoli vratu spenjala podolgasta spona. Ploščice, okraski in spona imajo sliden ornament s čoličasto zapono in njenimi prikraski iz Vač v muzeju. Ob brzdi sta se nabajala dva otla polokrogla obroča, ki sta bila bržkone konju na čelu k opravi pritrjena. Razen železnih sulic, sekir in lončenih čepin sta se izkopali še ena manjša bronasta cista z dvema ročajema in ena s figurami in koncentričnimi krogi okrašena sitala, kakor tudi dvoje bronastih zapon s psičkom, ki lovi ravo in več masiranih obročev za roke in noge. — Časovno pripada gomila ilirski skupini ballast-ske dobe.

— Napeljava vodovoda na Grad. Prenovile ljubljanskega Gradu dobe v stanovanja napeljen vodovod v bližini bodočnosti. Tudi se bodo izvršila v teh mestnih poslopij potrebna popravila, da bodo vsem za razne namene uporabna. Tako bo asasoma dozdaj skrajno zanemarjeni Grad postal živahen in šetaloh kakor tuti na stanovanjih.

— Munijsko skladišče za tukajšnji dramsovski poka št. 27 zgradit bodo spomnili na ljubljanskem polju na eni izmed parcel nasproti pekarskemu društvu.

— Današnji zjutranji sekundarni vlak je imel dve uri zamude.

— Dalje v prilogi.

Otvoritev hotela Union

Danes ob 11. uri se je slovesno otvoril najmodernejši hotel neke Ljubljane, temu pač vseh planskih dežel. K slavu se je zbralo lepo število odlične gospode, župan g. Iv. Hribar z nekaterimi magistratnimi uradniki, več občinskih svetnikov, zastopniki denarnih zavodov, raznih obrtnih tvrdk, delničarji itd. Stavbo je blagoslovil franciški gvardijan g. Sattner. Predsednik stavbe delniške družbe g. dr. Gregorič je imel nato slavnostni govor. Naglašal je, da je nova stavba ponos naš Ljubli, lepi Ljubljani, kateri smo pripravljali vse žrtvovati. Ogromna stavba se je izvršila brez vsake večje nesreče, kar je pri taki veliki stavbi vsakor nenavadno. V svojem govoru se je spominjal vseh delničarjev, med njimi denarnih zavodov, zahvaljeval se je upravnemu odboru in nadzorstvenemu svetu, mestni občini, odnosno županu, ki je podjetju stal vedno kulantno na strani, nadalje se je zahvaljeval genialnemu arhitektu pl. Vancašu. Ogromna večina tega dela je bilo izvršena v Ljubljani. Končno je razpravljalo o zgodovini te ideje, proslavljalo razvoj Ljubljane v modernem smislu, a za naraščajoči promet tujcev je manjkalo hotela z vsemi komoditetami. Misel za gradbo hotela so zasnovali g. Polak, Petreca, Pogačar Jeglič, dr. Gregorič. Izrekel je željo, da bi se ta ideja — položiti breme na tisočere rame — razširila po Slovenskem. Ustvaritelj Uniona arhitekt pl. Vancaš je razložil temeljitost črte in razdelitev interesantne, orjaške zgradbe, nakar so si šli udeleženci ogledovat notranje prostore pod strokovnjaškim vodstvom. Popoldne je bil prirejen povabljenecem banket, ki je bil prva priča, da je najemnik hotela g. Kampuš kos najboljših sežnježih nalogi, pa naj si bodo gostje še tako razvzajem. Pri banketu se je izgovorilo več primernih napitnic.

Postnohranilnični urad

Ustrezaje želji, ki se je v deležniških krogih ponovno javila, hoče ravnanje poštne hranilnične urada od 1. novembra 1905 naprej uvesti prostostne zaznamovanje čekovnih računov s številkami in ta način, da se bo v prihodnje izpuščala številka „8“ stoječa na mestu stotisoč in pa nasledne številke, ako so te ničle. Navajal se bo torej n. pr. došednji čekovni račun št. 800.007 odsihod pod številko 7

800.025	25
800.948	948
801.023	1.023
720.130	20.130

Potemtakem bodo imele prejemnice položnice in čeki, katere bo poštnohranilnični urad v prihodnje izdal, ter istotako tudi tiskovine, računski izpiski in drugi dopisi skrajšano število računa ter se bo v slučajih, v katerih bi se to radi razliko od hranilnega prometa zdelo, pristavljala beseda „Scheckverkehr“ (čekovni promet) ali pa „Sch“. Samo po sebi se razume, da pridržijo prejemnice-položnice in čeki, ki so že izdelani, svojo veljavo; poštne hranilnični urad jih bo navajal tako, kakor da bi bili že s skrajšanim številom označeni. P. n. imetniki računov se pozivljajo, naj se tudi s svoje strani v prometu s poštnohranilničnim uradom, posebno na klirinških čekih poslužujejo skrajšanega oznakovanja števil računanov.

Predavanje v Sori.

V nedeljo je predaval v šolskem poslopju živinozdravnik g. Josip Kutcherja o živinskih boleznih. Poslušalec je bilo nad 150, ki so pozorno poslušali poučni govor. G. zdravniku so bili vsi udeleženci zelo hvaležni in so ga vabili, da bi jim prišel še kdaj predavat.

„Milinar in njegova hči“

v Kranju. V torek, dne 31. t. m., t. j. na predvečer Vseh svetih se uprizaro v dvorani Narodne čitalnice v Kranju petdejanska žaloigra „Milinar in njegova hči“. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina: Sediščna po 40 vin, za člane slovenskega društva 60 vin, za nečlane 1 krono, stojšče 40 vin. — Ista igra se ponovi v nedeljo, dne 5. nov. t. l. proti isti vstopnini, le otroci plačajo polovico. — Pri obeh predstavah sodeluje slav. mešanica godba na lok.

Vlak ga je povozil.

Dne 22. t. m. zvečer je povozil gorenski vlak 24letnega Janeza Eržena iz Godešice, pol. okr. Kranj, pri Škofji Loki, ko je hotel malo vinjen prekarati železniško progo. Lokomotiva ga je vlekla kakih 60 korakov za seboj; strahovito razmesarjeno truplo ponesrečenca so prenesli v mrtvašnico v Rateče.

Predavanje o jetiki v

Postojni. Glavni tajnik „Kranjske podružnice avstrijskega društva za boje na pljučih“, dr. Demeter Bleiweis Trsteniški, predaval bo v nedeljo, dne 29. t. m., ob 4 popoldne v telovadnici ljudske šole v Postojni o vprašanju „Kaj je jetika in kako se je ubranimo“.

Vinski semenj v Novem mestu.

Kakor smo zadnjič na kratko sporočili, se priredi ta semenj 16. novembra t. l. in sicer s tem namenom, da se povzdigne vinska kupčija tudi v središnji vinorodni Dolenjski,

kjer se kakor znano pridelujejo prav dobri cvički, pa tudi že izvrstna bela vina. Semeni naj pa tudi pripomore, da se uravnajo letošnje vinske cene in da se letošnji pridelek čimprej proda. Za prireditve semnja v Novem mestu se kaže mnogo zanimanja ne le pri naših vinogradnikih, ampak tudi pri naših vinotvornih in gostilničarjih, tako da je upati, da se priredi ta semenj s popolnim uspehom. Pridite tedaj mnogoštevilno dne 16. novembra t. l. v Novo mesto in pokazite, da vam je res na tem, da se vinska kupčija olajšuje. Za vnanje kupce je železnična zveza prav ugodna, tudi za povratek.

Vinski semenj v Krškem

je bil vkljub prav slabemu vremenu jako dobro obiskan. Prišlo je veliko kupcev, zlasti Ljubljancev. Sklenilo se je mnogo kupiti. Semeni je poštalo tudi šest štajerskih poslancev s svojo navzočnostjo s namenom, da prouče priredbo takih semenj. Prodalo se je okoli 2500 hl po 35–52 h liter; starejša vina so dosegla še višjo ceno.

Zgodnja zima.

Od vseh strani nam poročajo o nenavadno rani in ostri zimi, ki je napravila po deželi občutno škodo. Ponekde je še ostala ajda pod snegom, ravnotako zelje in repa. Na Notranjskem pokrivajo snežni zameti celo krajino. Promet na državnih cestah je popolnoma ustavljen, tudi na južni železnici je tovorni promet med Ljubljano in Trstom ustavljen. V četrtek je brzovlak, ki odhaja ob 6. uri zjutraj iz Ljubljane, prišel šele ob 9. zvečer v Trst. Ekspresni vlak iz Dunaja proti Trstu, ki privozi sicer ob 5. uri zjutraj skozi Rakek, je prišel v četrtek šele ob 8. uri ter se ustavil, ker vsled zametov ni mogel naprej proti Postojni. Z njim se je vozilo mnogo aristokracije, namenjene v Opatijo. Vsi so bili prisiljeni izstopiti ter si poiskati okrepčila na Rakeku, kjer so bili v znani Domiceljevi restavraciji postreženi na veliko zadovoljnost. Ni še ekspresni vlak odšel, če pride poštni, ta je stal v Planini 6 ur, potem pa še brzovlak. Vsi potniki so izstopili in našli gostoljubno zavetišče pri Domicelju. Mešani vlak je stal na Planini celih 24 ur, nek tovarni vlak v gozdov med Rakekom in Planino več kakor celi dan, ker je bil ves s snegom zameten in ni mogel ne naprej ne nazaj. Med postajama Postojna–Rakek je bil v petek le en tir odprti. Nič bolje ni na reški progi; v četrtek in petek so prihajali iz Reke v St. Peter vlaki z veliko zamudo. Sneg in velikanska burja sta napravila po Notranjskem ogromno škodo, osobito na sadnem drevju. V petek se je vreme zboljšalo, burja je popolnoma potihnila, kakor bi si bila v svesti ogromne škode, ki jo je povzročila ubogi Notranjski.

Štajerske deželne železnice.

Štajerski deželni odbor je izdal ravnokar svoje poročilo o železnicah, ki jih je zgradila dežela. Izkaz zadeva čas od konca junija 1904 do konca junija 1905. Železnice Celje–Velenje je vzela v najem državna železniška uprava in je koncem zadnjega upravnega leta položila najemno rento v znesku 221.920 K. Pri železnici Poljčane–Konjice se je v zadnjem letu stanje zboljšalo. Bilo je za 2834 K 56 v. več prejemkov in za 8065 K 47 v. manj izdatkov. Vsled tega je bilo prometnega preostanka 5426 K 36 vinarjev. Skupni dohodki so znašali 37.415 K 11 v., stroški pa 31.988 K 75 v.

Burja v Trstu.

V četrtek je divjala v Trstu strahovita burja. Odtrgala je streho nad neko novozidano vilo. Padajoče tramovje je znatno ranilo dva delavca, ki sta iskala tam zavetja, kurjač Segulin je dobil tako težke telesne poškodbe, da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico. Burja je vrgla več ljudi v občestne jarke, kjer so obležali bodisi ranjeni ali omamljeni. Na Reki je zavladal občuten mraz, a po okolici je snežilo. V luki je počivalo delo, ladje niso mogle nikamor.

Tržni organi

so te dni konfiskovali več mlekarških posod, ki so bile skrajno nesnažne, poleg posode pa tudi 30 litrov mleka, ki ni imelo dovolj masloboje. Mestna občina je včeraj prodala 600, danes popoldne pa 800 litrov mleka, a za nekatere stranke še niso dobile, ker je bilo vse pošlo. Nekateri mlekarji so prišli na nov „švindel“, ki se jim je pa naglo ponesrečil. Kupovali so zažele mleko od mestne občine po 16 vin. liter, na trgu so ga pa prodajale po 20 vin. Ko so tržni organi in stranke same spoznale te navianke, so se jim pokazala, mesto mleka, vrata.

Prijet begunček.

Danes so prijeli 12letnega šolskega učenca Ljudovika Šušterja, ki je pred nekaj dnevi pobegnil iz očetovske hiše in se klatil po okolici. Menda ga je sopen v mesto prignel sneg.

Ukradena

je bila snoči hlapca Antonu Verbiču v Sp. Šiški št. 77 8 K vredna ženska ura. Ukradel mu jo je neki mlad človek, ki se je prišel ponujat za hlapca. Tat je še pod ključem.

Tatvina.

Jožefi Tavčarjevi je bila včeraj v neki trgovini ukradena denarnica, v kateri je imela nekaj 4–5 K denarja.

Nesreča. Včeraj so pripeljali v deželno bolnišnico Antona Mikša, katerega je vdirjstvom rudniku sesulo in mu slomilo desno nogo. Preteklo je šest ur, predno so ga mogli odkopati.

Z voza je padel včeraj v Špitalskih ulicah prevozniki hlapca Anton Godec, ko se je hotel umakniti električnemu vozu, a je v naglici zavil v kup snega, vled desar se je voz tako pretresel, da je Godec padel s kolesa in se po obrazu neko liko poškodoval.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljal s južnega kolodvora v Ameriko 10 Slovencev in 5 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 10 Ogrrov. V Hub je šlo 20, v Scheibhu 19, v Ino most 18, v Ljuboo pa 17 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno reči. Sivijska ga. Matilda Stussijeva je izgubila zlato zapestnico, vredno 40 K — Služkinja Marija Gamsova je izgubila posesti bukvice in drno denarnico z vsebino 7 K.

Izgubila se je mala denarnica z vsebino približno 35 kron pred kazino Dobitna oseba, ki je to denarnico našla, naj jo izroči na magistratu.

Ljubljanska društvena godba priredi danes zvečer koncert v Narodni kavarni (Gospoke ulice). Začetek ob 9 uri. Vstopnina prosta. — Jutri zvečer je društveni koncert za člane v hotelu „Ilirija“ (Kolodvorske ulice). Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

Jugoslovanske vesti. Nezaupnica vodi hrvatske kmetijske stranke Stjepanu Radiću. Pristaši hrvatske kmetijske stranke iz Kostajnice in okolice so sklicali 23. t. m. shod, na katerem so razpravljali o reški resoluciji. Po daljši debati se je na shodu konstatovalo, da so vsi navzoči pristaši hrvatske kmetijske stranke za reško resolucijo, na kar se je sklenilo, da se isreče vodji stranke Stjepanu Radiću nezaupnico, ker je v svojem znanem proglasu na narod obsodil reško resolucijo.

Sestanek hrvatskih naprednjakov. V sredo zvečer so imeli hrv. napredni akademiki v Zagrebu shod, na katerem so se posvetovali o bodočih volitvah za Hrv. akad. podporno društvo in razpravljali o reški resoluciji. Shodu je predsedoval akademik Miškulin. O reški resoluciji je govoril urednik „Pekreta“, Venceslav Wilder, ki je naglašal, da so naprednjaki morali s simpatijo pozdraviti reško resolucijo kot delo starejših politikov, ki so prenehali s doseženo politiko državnopravnih fantazij, prešli na polje aktualne realne politike in preskrbeli tako hrv. politiki v sedanjosti vodilno geslo za bodočnost. Najsimpatičnejše na resoluciji pa je, da zahteva za Hrvatsko svobodo in pogoje za svobodni kulturni in gospodarski razvoj. Na predlog Henrika Krizmana se je nato sklenilo, da skliče napredno dijaštvo velik shod vseh hrv. akademikov, na katerega se naj povabijo oni poslanci, ki so sestavili reško resolucijo, in zastopniki vseh hrv. strank, naj si so le-ti za resolucijo, ali proti njej. V to svrhu se je volil odbor petih članov. Obenem se je tudi sklenilo, da se osnuje napredna čitalnica in se je ta naloga poverila posebnemu odboru.

Dalmatinski poslanci prot. Carića za reško resolucijo. „Naše Jedinstvo“ poroča, da je tudi posl. Carić izjavil, da odobruje reško resolucijo in da je dal pooblastilo, da se ga na resoluciji podpiše.

Naknadna volitev za hrvatski sabor za okraj Perušić je raspisana na dan 4. novembra t. l. Madjaronska stranka kandiduje v tem okraju ministerjalnega svetnika v Pešti Totha, Starčevićanci župnika Canjugo, neodvisni elementi pa Marka Mileusića.

Vihar v srbski skupščini. V ponedeljek je imel v srbski skupščini Sveta Nikolajevič govor, v katerem je ljuto napadal one, ki so odstranili prejšnjega nastojnika Obrenovića. Ta govor je med poslanci izval vihar ogorčenja in Nikolajevič je bil prisiljen končati svoj govor. V seji v torek so razni govorniki odgovarjali na izvajanja Nikolajevičeva. Posl. Lazarević je očitil Nikolajeviču, da je podkupljen od Avstrije, da tako govori, če mu je jasen dokaz, da se Nikolajevičeva hčerka vsvojuje na avstrijske stroške. Zlasti ostro je polemizoval s Nikolajevičem posl. Ranković, ki je naglašal, da je delo častnikov, ki so uklanjajo se

državni potrebi odstranili kralja Aleksandra, odobrili ves narod, in ob koncu svojega govora izjavil, da bi bil vesel, ako bi Nikolajeviča za njegovo izdajalstvo ubili na Teraziji. — Radi teh besed je predsednik poslal Rankovića k redu.

Srbski ultimatum Turčiji. Koncem meseca avgusta so turški vojniki in Arnavti, kakor smo avsojedobno poročali, na srbsko-turški meji pri „Ugljarskem kratcu“ ubili srbskega stotnika Konjevića in zemljemera Popovića. Srbija zahteva sedaj od Turčije za rodbino stotnika Konjevića 40.000, za rodbino zemljemera Popovića pa 20.000 dinarov odškodnine. Turčija se protivi plačati to odškodnino. Srbski poslanik je v tem osiru izročil turški vladi novo noto, ako bo tudi ta rešena neopvoljno, bo srbsko poslanstvo v Carigradu stavilo Turčiji ultimatum.

Kongres jugoslovanskih književnikov v inšasnikarjev. V nedeljo 22. t. m. je imelo „Društvo srbskih književnikov“ v Balgradu zborovanje, na katerem se je definitivno rešilo vprašanje o kongresu jugoslovanskih književnikov in štenikarjev. Na tem kongresu se bode, mislimo, rešilo tudi vprašanje o izdaji „Jugoslovanskega almanaha“, ki se nam obljubuje že nad eno leto!

Tolovajstvo v Knežaku.**Zasliševanje prič.**

(Dalje.)

Kaplan Magajna.

Kakor že v včeršnjem poročilu povedano, sedi med poslušalci dan za dnem te rasprave kaplan Magajna, ki je bil še pred par meseci v Knežaku za kaplana, a ga je škofova modrost prestavila nato v Preserje, da tam pase svoje ovce. Zdi se pa, da kaplan Magajna prebito leno opravlja službo duhovnega pastirja, če je včeraj že tretji dan sedel pri razpravi v Ljubljani. Ako se kak duhovnik toliko časa odtegne svoji duhovni službi, kjer je potreben — in kaj takega moramo pričakovati od vsakega duhovniškega mesta — potem krade tak duhovnik davkoplačevalcem denar iz žepa za svojo plačo, ko se potika po svetu, mesto da bi bil tam, kjer mora biti in za kar je postavljen in plačan.

Na bi se brigali, kje biva kaplan Magajna in kje naj bi bival. A važna stvar je, ki nas silji, da se pečemo ž njim.

Kaplan Magajna ni le kot poslušalec udeležen pri oči knežski aferi, ki se odigrava pred našimi očmi, nego je pred sodiščem, on sedeluje kot vse kaj drugega. Kadar se mu namredi zdi primeren čas zato, zapusti razpravno dvorano in se poda ven med čakajoče priče. Tam jih obdeluje in pripravira za zaslišanje. Čez nekaj časa se vrne zopet nazaj tako nedolžnega obraza, kot sam sveti Alojzij, zaščiteni nedolžnih.

To se je godilo do včeraj popoldne od časa do časa.

Zastopnik zasebnega udeleženca, g. dr. Konrad Vodusek, je opazil že parkrat to sumljivo kaplansko odhajanje in prihajanje. Zato je včeraj popoldne, ko se je pričela razprava, vstal in opozoril sodišče na tega človeka, ki smuka od časa do časa ven, kadar se mu zdi potrebno. Ni misliti, da bi ta človek hodil tolikrat po svojih potrebah, ampak da ima povsem druge smotre in čije, ki jih izvaja s tem večnim odhajanjem in prihajanjem. V interesu obravnave je, da sodišče potrebno ukrene, da se to ne bo več godilo.

G. predsednik izjavi, da se je tudi njemu že čudno zdelo, da je kaplan tuintam dajal pričam znamenja in da so gagg. votanje tudi že opozorili, da se kaplan prepogosto odstranja in zopet vrača. On (predsednik) zaradi njegovega (kaplanovega) stanu ni hotel izvajati vsled tega kakih posledic. Prosi pa, da se kaplan Magajna ne vmešava med priče. Magajna sprejme ta „pucare“ sicer nekoliko še bolj rdečega obraza, sicer pa popolnoma hladnokrvno in mirno ter ostane še nadalje med poslušalci, pazno poslušajoč, kaj katere priča reče.

Vkljub opominu g. predsednika, je kaplan Magajna uganjal potem zunanaj nadalje svojo sveto misljo s tem, da je neko pričo, ki je pod prisego govorila, prijel, češ, sakaj je tako slabo govorila.

Nadaljevanje zaslišavanja prič.

Prvi je bil zaslišan Peter Novak, ki je povedal, da mu je Anton Šajn, ki je prišel soper Heleno Šajn, pravil, da je bil kritičen čes le doma, kjer je kavo kuhal in da selega dogodka ni čisto nič videl. Isto izpoveda tudi France Milavec in Jožef Šajn.

Anton Šajn odločno zanika vsako tako izpoved, češ, da s temi ljudmi tisti večer po dogodku, ko hočejo, da jim je to pravil, nič skupaj ni bil.

Marijana Tomšič je čula hudo kričanje: Napolitani, liberali! Jožefa Smrdelja je videla, da je najmanj tri šipe ubil, ko je razbil zunanja in notranja okna. S krvavo roko je potem tolkel po vratih. Njegova kri je oškropila pričo, ki je bila zraven. O Francetu Urbančiču pove, da je „porompale“ (otresel) za vrata prodajalne, predno ga je njegov brat proč spravil. Anton Urbančič je kričal: Lumpi, tatje, liberalci so notri, dajte jih ven, v tej hiši je sama lumparija! Sploh so seljudje, ki so nepadali, jako divje obnašali!

Valentina Tomšič 18 let stara pove, da je Frajt vpil: Liberalci, napolitani! Ko je prišlo kakih 30 mož, je „pocuknila“ France Urbančič župana za suknjiš, drugi so pa tolkli po njem. Anton Šajn, Jože Delost in Janez Slavo (Rakar) so tolkli s koli po vratih in vpili: „Liberalci, napolitani, hebrejsi! Drugi so kričali: Markova ven! Kje je kak liberalci, da ga ubijemo! Gori imenovani trije so kričali: Liberalci ven, da jih ubijemo! O Jožetu Smrdelju pove obremenilno, kar ostale prejšnje priče. O Antonu Smrdelju mlajšem pa izpove, da je vrgel kamen v prodajalnično okno in da je slišala pok.

Ko gospod predsednik obtožence vpraša, če je res, kar je priča izpovedala, pravi Anton Šajn: Gnadljiva sodnija, to ni res! Janez Slavo (Rakar): To ni res! Jože Delost: Kakor je Bog v svetih nebesih, ni res, gnadjiva sodnija! — Tudi Smrdelj Anton taji vse.

Janez Tomšič pove, da je videl enega izmed Smrdeljev, ki je s pestmi grozil. Miha Šajn je stresal s obema rokama pred županom, ki je stal na stopnicah pred hišo. Drugi so kričali ta čas: Ven z njim, ven z njim! Ko so se vrata zaprla, zagnali so se napadati s silnim „hura“ v vrata in zbijali po njih ter metali kamenje skozi okna. Bil je strašen strah po celi hiši.

Jakob Šajn je videl Antona Šajna, ki je stal pri županovih vratih. Tisti čas se je pa čulo sčijanje s koli po vratih. Iz tega sklepa priča, da je tudi Anton Šajn tolkel po njih.

Jože Slavo, p. d. Rusco, je slišal Frajta, da je kralil Škrja Janeza s svojno. Priča vkljub vsemu zbijanju po vratih in oknih ni bil dosti v strahu, akoravno je bil v županovi hiši, ampak je le tolažil druge. Seveda če bi bili udrti, ne ve, kaj bi bilo potem! Ker govori nekaj o sekundah, odgovori na vprašanje g. dr. Vodusek, koliko je ena sekunda, da je ena sekunda enaka minuti. Dr. Susteršič brj pojasni priči, da je ena sekunda toliko, kot bi se muštace prijel.

Janez Slavo iz Bača je slišal velik šum in vpitje: Ven z njim, da ga ubijemo liberalci! Po njegovem mnenju je bilo še huje, kot ko je bil on v Bosni. Bal se je tako, da je moral zvečer orožnik z njim, ko je šel od Česnika domov.

Anton Tomšič iz Bača je bil v tako velikem strahu, da bi za 200 kron ne prestal takega strahu.

Jožefa Slavo iz Knežaka št. 20 je stala pred županovo hišo in videla, da so ljudje držali župana, ki je bil gologlav. Videla je Smrdelja Jožeta, ki je udaril s krvavo roko po vratih. Janez Slavo (Rakar) je tolkel po vratih z mrežo od trte, Jože Požar je suval z nogo v vrata. Priči je povedal Janez Slavo (Slavčič), da je Rakar najbolj razbijal.

Josipina Česnik, mati županova, se je tako prestrašila, da so se ji noge tresle. Ker so sina (župana) držali pred hišo med seboj, prosila jih je: Ne ubijte ga, saj vam ni nič storil! Miha Šajn je hotel župana ven potegniti, češ liberalci ven! Jože Smrdelj je kričal in klet: Staroverci novo vero učite! Ko so vrata zaklenili, je nastal tak ropot kot na sodni dan.

Anton Slavo iz Knežaka št. 54 je bil doma, a vled hrupa in kričanja je šel proti županu. Ven ga, da ga ubijemo! te besede je čul priča in je domneval, da leto na župana, Jože Smrdelj je udaril dva-ali trikrat po oknu in odnesel krvavo roko. Anton Smrdelj je vrgel v prodajalnično okno kamen. Rakar je dvakrat udaril s kolesom od brajde po vratih.

Tu se vda Rakar v toliko, da je morda njegov kol zadol vrsta, ko ga je vrgel iz rok prodi!

Priča pove naposled, da je tudi Andrej Urbančič udaril po vežinem oknu, ko je potegnil brata Franceta proč.

Zadnje potrdi tudi Milan Česnik, ki svojo prejšnjo izpoved popravi v toliko, da ni France Urbančič vdaril po šipi.

Prebere se izpovedba bolne Ivane Sorc. Ne pove nič posebnega.

Jože Keš pravi, da je bil Anton Šajn, tako pijan, da ni bil za nobeno stvar.

Izpovedba župana Česnika.

Sodišče naznani, da bo župana Česnika zapriseglo. Dr. Schweitzer pridene svojim mnogobrojnim protestom še enega. Kljub temu se priča zapriseže in dr. Schweitzer oznanja ničnost v imenu vseh obtožencev.

Priča izpove, da je nad dve leti župan v Knežaku in da pripada k liberalni stranki. Pripoveduje vso zadevo glede volitev v Koritnicah in potem v Knežaku. Ko so ob 2. uri odhajali klerikalni volilci, zarezal je Jože Smrdelj nad njim: Sakramentski pes! France Urbančič mu je pa dejal: Na svidenje drugič! Ravno tako kaplan, kateremu je on na to zaklical „živjo!“ Ko so bili volilci že precej oddaljeni, sta Jože Slave in župnik strgala Koren, on jima je pa nazaj ploskal. Šel je nato v hišo. Okoli 4. ure je prišlo 30 do 40 mož v vrstah. Grozili so s pestmi in vpili: Liberalna hiša, lumparska hiša, ravbarska hiša, lumpa ubiti, liberalca ubiti! Posebno je grozil eden izmed Smrdeljev in Knefeljev. Ko je zaradi velikega vrišča stopil na prag, ker ima kot župan skrbeti tudi za policijsko varnost, miril je ljudi z besedami: Ljudje božji, dajte mir, boste kaj napravili, kar vam bo škodovalo! Tu je priletel France Urbančič kakim 20 možem na čelu v divjem teku proti njegovi hiši ter klical z vsemi „Hurá!“ Urbančič je skočil mimo njega z besedami: Kje je Markovec? Markovec ven! Urbančič je skočil v vežo, kjer je nastal šum, pričo so pa zunaj napadli, ga tepli in suvali. Posebno so se odlikovali v tem: Miha Šajn, Janez Delost in Janez Česnik. Tudi France Urbančič ga je udaril, samo to ne ve ravno kdaj. Tu so za prli vrata in njega priprli za ugo. Ker se ni mogel nikamor rešiti, tepli so ga še nadalje napadaleci. Ženske so pa vpile vmes: Vdarte po njem, zlecite ga dol (to je s stopnic), ubijte ga! Med ženskami, ki so to kričale, je dobro in natančno videl Jožefo Slave in Marijo Sircelj. Vsi ted ženskinih besedi so ga moški res hoteli zleči s stopnic dol med se. Tu je priletela Ivana Urbančič, katere se je oprijel in se tako vzdrl, dokler si ni oprostil priprte noge. A tu so ga napadaleci naskočili z večjo močjo in potegnili med se, kjer niso štedili s pretepanjem. Našli sta se dve ženski, ki sta ga vsaj nekoliko branili. Kako je prišel priča v hišo, ne ve, ker je bil silno razburjen. Komaj so se vrata za njim zaprla, navalili so se napadaleci z vso silo nanje, da so se udajala. Priča je videl Antona Smrdelja st., ki je vrgel kamen v prodajalno skozi okno in slišal zvenket stekla. Priča je bil v velikem strahu za otroke, za ženo in za mater, ki so jokali in bili vsi iz sebe. Še nikdar v svojem življenju ni kaj takega doživel. Za obledo, ki so mu jo raztrgali pred hišo, zahteva 5 K, druga njegova škoda pa znaša 37 K 20 v.

Zadnji — a ponesrečeni pozizkus s pričami.

Ovrača verodostojnost g. župana Česnika je bil med celo obravnavo glavni cilj zagovorništvu ravno tako, kakor sta se brigala oba gg. zagovornika za Franceta Urbančiča, ki je bogatinec, bolj nego za vse druge obtožence. Da bi se Česnika ne zapriseglo, poskusila sta vsa sredstva, a pri vsem tem sta skozinskož propadla. Vendar puške še nista hotela vreči v koruzo. Kakor sta hotela cel čas le Karla Česnika naslikati kot krivca celega tolovajstva, tako je to struno tudi zdaj ubral dr. Schweitzer. Naznanil je, da ima navzoči dve zanesljivi priči, ki bosta pod prisego potrdili, da je župan Česnik ukazal Markovcu, naj Frajta udari. Predlagal je, naj so dišče ti dve priči zasliši.

Sodišče je ugodilo temu predlogu. Prva zaslišana priča Jože Slave izpove, da ni videl, da bi bil Škrli (Markovec) udaril Frajta. Dolgi obrazi pri gg. zagovornikih!

Druga priča France Šajn, ki je bil vidno naučen, izpove naprej, da, ko sta se Markovec in Šajn spoprijela, ni bilo še župana nikjer. Takoj nato pa izjavi, da je bil zraven in da je ukazal Markovcu Frajta udariti. Precej

potem pa, ko se od njega zahteva tozadevne županove besede, izpove, da je župan Markovcu samo z roko znamenje dal, naj udari nasprotnika. A tudi to ne obvelja. Priča kmalu zopet trdi, da je župan pomignil in z besedo ukazal Frajta udariti, in si izmišlja neke besede, ki naj bi jih bil govoril Česnik takrat. Tako se je ta „zanesljiva“ priča vsestransko lovila. Mešal se je tako, da je g. predsednik izjavil, da je z eno nogo že na Žabjeku. Dr. Schweitzerja in dr. Šusteršiča je bilo prav občutno sram in dr. Šusteršič se je jezil, zakaj ga je priča tako „navlekla“.

Zasliševanje te zadnje priče pa ostane neveljavna blamaža, katero sta si stekla dr. Šusteršič in dr. Schweitzer, ko sta skušala prati knežške tolove in zvaliti krivdo na povsem poštenega in nedolžnega človeka!

S tem je bilo zasliševanje prič definitivno končano.

Prebrala so se na to izvestja o premoženju in glasu obtožencev. Trije obtoženci so manj dostojnega vedenja.

Na to se prebero predkazni. 8 obtožencev je bilo že kaznovanih, med temi Anton Šajn na 5 let zaradi uboja, Anton Škrli večkrat zaradi tatvine, enkrat je dobil 6 mesecev.

G. predsednik naznani nato še, da upraviteljstvo dež dobrodelnih zavodov zahteva 17 K 10 v za Jožeta Smrdelja, ki je bil v bolnici zaradi „obstreljene“ roke.

Razprava se prekine ob 9. uri zvečer in se je nadaljevala danes jutraj ob 1/2 10. uri.

Govor državnega pravdnika.

Ko se je danes jutraj nadaljevala razprava, preciziral je najprej državni pravdnik obtožbo glede nekaterih obtožencev, nato pa je povzel besedo in govoril:

Visoko sodišče! Leta 1875. je stalo 71 mož iz ravno te občine pred dež. sodiščem v Ljubljani. Teh 71 mož je bilo obtoženih zaradi tega, ker so šli na nekega neljubega uradnika kneza Waldenburga. Čez 30 let imamo isti slučaj. Povod temu je politično strankarstvo. A politika ni kriva izgrediv. Neposreden povod izgrediv je eksces med Markovcem in Frajtom. Župan kot odgovoren organ za javno varnost je svaril in miril ljudi. Nastopil je kot uradna oseba, zato so obtoženci odgovorni zaradi razžaljitve uradne osebe. Prvo dejanje obtožencev je bilo insultiranje župana. Kar se tiče Andreja Urbančiča, se je izkazalo večeraj, da spada ravno tako na zatožno klop kot drugi, zato mu je malo verjeti. Državni pravdnik nato obravnava vse posamezne inkriminovane slučaje, ki so jih zakrili obtoženci. Vse te slučaje je dokazalo toliko priči, da je več kot zadostno dokazano, da so se res zgodili, akoravno jih obtoženci tako trdovratno taje. Če človek tako dela, kot so ti ljudje, dela protipostavno. Njihov namen je bil zlasti Markovca in župana ubiti. Tak namen pa je kaznjiv. Ti ljudje so delali z zbranimi več ljudmi, ki so spoznavno postopali. Zato so vsi obtoženci odgovorni za vse ekcesse. Vsi ted tega upa g. državni pravdnik, da sodišče spozna, da so obtoženci krivci delali, krivci, ki jo je treba kaznovati s paragrafi kazenskega zakonika. S temi raznimi hudobnimi dejanji se je na vsak način kršila pravica. Ako bi ti obtoženci ne bili obsojeni, prigodi se lahko da pride čas, da bo vladala pest in surova sila.

Govor dr. Konrada Voduška.

Zastopnik zasebnega udeleženca je govoril tako le:

Visoko sodišče! Prepričan sem, da si za svoja izvajanja ne morem izbrati lepšega uvoda nego besede g. župana Česnika samega, ki je večeraj kot priča dejal, da bi za svojo osebo vsakomur izmed obtožencev privočil rešilno oprostitev, ker jim je že davno odpustil.

Na ta način je stališče moje povsem pojasnjeno tembolj, ker visoko sodišče prav gotovo ne dvomi na omenjeni odkritostni izjavi gosp. župana Česnika in ker upam sedaj, da ga po končanem dokazovanju gg. dr. Šusteršič in dr. Schweitzer ne bo doteda več napadala z različnimi sumnjami.

Visoko sodišče! V naši deželi vlada že dolgo časa hudo politično nasprotje in vlada huda, da, strastna politična razburjenost. O tem poglavju ima g. dr. Šusteršič glavno besedo in bode gotovo on v svojem zagovoru na dolgo in široko razpravjal o tej njemu najbolj znani materiji.

Dr. Šusteršič: Prosim gosp. predsednik!

Od g. državnega pravdnika smo čuli danes, da je l. 1875. stala pred ljubljanskim sodiščem dolga in še daljša vrsta obdolžencev iz Knežaka, ki so bili tudi malodane vsi obsojeni. To je resnica! Ali ravno v Knežaku so se od tedaj in morda ravno valed tega duhovni pomirili in je nastopila ondi zopet doba prave krščanske ljubezni, zavladal je mir, ki ga tudi politične razmere niso mogle motiti. Toda končno je tudi v

Knežaku zopet začela pihati politična sapa, ostra politična burja. In župan Česnik je povsem prepričan, da je s temi sapani v najokliji zvezi prihod kaplana Andreja Magajna v Knežak. Od takrat so se začeli polniti predaji klerikalnega „Domoljuba“ z najraznovrstnejšimi napadi na liberalce, in zlasti na osebo nadučitelja in župana Česnika. To se je godilo neprestano in nepretrgoma. In kaj je hotel in kaj je mogel župan Česnik ukreniti zoper vse to hujskanje in žaljenje? Izdala se je parola, da se mora Česnika spraviti iz županskega stola, in naj velja kar hoče! Tako se je netil in razvijal ta ogenj najgršnega sovraštva, tako se ščevalo na vseh koncih in krajih. Ljudstvo se je begalo in poprej najbolj mirni vaščani so se izpremenili po tej sistematični „vzgoji“ — v strastne, zagrizene meščojne sovražnike. In le vsled teh žalostnih vzrokov, po tej vsega pomilovanja vredni predzgodovini je prišlo do — naravnost strašnih in strahovitih dogodkov dne 2. marca t. l. pred hišo liberalca Česnika!

Visoko sodišče! Z vso pravico trdim sklicujoč se na podane dokaze, da se v takem položaju sploh še nikdar ni nahajal kak kranjski župan, bodisi liberalce ali klerikalec, in upajmo, da tudi nikdar ne pride v tako smrtno nevarnost! Čuli smo, iz ust g. državnega pravdnika popis te strahovite sile, teh napadov in nastopov naravnost podivjanih današnjih obtožencev. In naravnost pretresujoče so bile izpovedbe mnogobrojnih izpovedb, iz katerih posnamemo, kak smrtni strah je moral prestat župan in vsa njegova rodina! Otroci so jokali in vpili: »Ata bodo ubili, kje so ata, dekile in gostje so vsi zbegani letali iz ene sobe v drugo, večna vrata so se šibila valed naravnost »peklenškega« razbijanja, šipe so žvenketale, kamenje je letelo v hišo itd.

In če pomislimo, da vse prče, zatrjujejo, češ, nikdar, odkar so žive, niso bile v taki grozni nevarnosti in v takem strahu; da je priča Janez Slave zajahal konja, da bi kolikor mogoče hitro poklical in pripeljal orožništvo na lice mesta, in da pravi ljudje, da se jim tudi v Bosni, v vojski ni pripetil tak strah; potem mora biti visokemu sodišču položaj v Česnikovi hiši s strani obtoženih liberalcev čisto jasen. Tu imate strašno posledico zločedske agitacije, ki postane historična za našo deželo in naše razmere!

Visoko sodišče! Kakor pa so hoteli knežški klerikalec dne 2. marca t. l. županu Česniku unčiti njegovo hišo in jo razžaliti s »pikoni«, tako sta se tudi politična nasprotnika g. župana Česnika, — ki je večeraj sam napram sodnji izjavil, da je odločen liberalce, — gg. dr. Šusteršič in dr. Schweitzer trudita na vse moči, da bi mu — tudi s pikoni — pred razpravo in pred sodiščem uničili njegovo čast in njegovo poštenje. Kaj se mu je vse očitalo? Sodni spisi nam dokazujejo, zloraba županske oblasti, lažnjiva poročila na c. kr. okrajno glavarstvo in trdilo se je, da je on s svojim hujskanjem sam zakrivil, kar je do živel itd. Vse to pred razpravo! In danes, ko smo po tridnevem dokazovanju dospeli do konca te politične pravde, vsem tem napadom nasproti konstatiram, da je sodišče vse te nečuvne napade zavrnilo in da je neglede na vse proteste in obljubljene nemočne protitožbe zaslišalo g. župana ter se prepričalo — o tem sem prepričan, — s koliko mero resne in pravičnosti se je nastopalo zoper njega! To je najslabši dokaz, da je bilo vse dr. Šusteršičevo govorjenje povsem prazno streljanje ali kakor se to imenuje: »Meni gar sans frappe«.

Seer pa sta gg. zagovornika glede g. župana Česnika tekom razprave vedno bolj retirirala in danes ne vem, ali bodeda imela sploh še pogum, zagnati nanj in njegovo čast tudi en sam kamenček iz svojega bogatega koša očitkov in — političnih argumentov.

Če misli dr. Šusteršič še nadalje očitati g. županu Česniku, da je tisti dan ploskal klerikalec, opozarjam visoko sodišče na dokazno okolnost, da je g. župan res ploskal tisti dan, toda tri ure poprej, in sicer g. župniku Pehaniju in g. kaplanu Magajni, ko sta se mu rogala, »strgala korjenje« in ironično klicala na delu svoje armade: »Na svidenje, pa drugič!« To ni niti najmanjša pragreha, kar morajo potrditi tudi dr. Šusteršič in dr. Schweitzer, ki sta že tudi velikokrat ploskala svojim političnim nasprotnikom. Ali vendar se dosedaj še nikdar ni zgodilo niti dr. Šusteršiču niti dr. Schweitzerju, da bi jima radi »političnega«, včasih zelo akutnega ploskanja kdo ismed mnogobrojnih političnih sovražnikov vdrl v hišo, razbijal po tolovajsko po vra-

tih, bombardiral njih p'sarne ali stanovanja. To se dosedaj — kakor je sodno notorično — še ni nikdar pripetilo. In radi tega tudi gg. zagovornika in nihče radi ploska g. župana ne more očitati kako nepravičnost, ker je g. župan Česnik odgovoren v tem oziru edino le — samemu sebi.

Tako naj tedaj visoko sodišče na podlagi dokazov, ki jih je pred menoj že g. državni pravdnik natanko premotril, poleg krivdoreka obsodi obtožence tudi v povračilo škode, ki so jo napravili g. županu Česniku s svojim hudodelskim ravnanjem in poštenjem!

Govora zagovornikov.

Dr. Šusteršič v svojem patetičnem glasu naznani, da bode govoril splošno za vse obtožence, specialno pa za Franceta Urbančiča. Dr. Šusteršič hoče naslikati župana Česnika kot povzročitelja vseh ekscesov. Ako je pa množica res kaj storila, je bila to le krepka demonstracija. Dr. Šusteršič je govoril o psihi, o nekih šerpah, ki jih imajo mairi na Francoskem, potegnil v svoj govor tudi ljubljanskega župana Hribarja, češ, kaj bi ta napravil, če bi podivjana tolpa napadla njegovo hišo (!) Sicer je bil pa dr. Šusteršičev govor kriminalistično presplošno značaja. Ne vemo, kakšen vtis je napravila dolgovestnost tega govora. Konstatiramo le, da je med njim sodni sluga spal ali vsaj sladko dremal.

Na to se prične miselrere dr. Schweitzerjev. Z zamolklim, samonjemno lastnim glasom izjavi, da se ne bo spuščal v nobene zasebne zadeve. V obrambi za prostost in čast svojih klientov citira Schillerja; priznati se mora, da dr. Schweitzer še ni tako daleč iz šolskih let, da pa z znano nerodnostjo zagovarja obtožence, gotovo ni treba posebej poudarjati. Dr. Schweitzer je vršil svojo zagovorniško dolžnost pač po svojih najboljših močeh in zmognostih.

Ko je g. državnega pravdnika namestnik označil primero med Dragotinom Česnikom in ljubljanskim županom kot docela ponesrečeno, naznanil je g. predsednik, da je obravnava končana in da se razsodba razglasi danes popoldne ob 5. uri.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Posledice podražanja mleka. Okoličanski posestniki Franc Škerl, Matevž Colnar, I. Jeromin z Jezice in Franc Koman, Janez Škander, Val. Sirkic, Franc Arhar, Alojzij Kunovar, Rok Kunovar, Jožef Pirnat, Jak. Arhar, Fran Šusteršič vulgo Slepji Janez, Janez Perko in Janez Jeras, vsi iz Šiške in Dravlj, so dne 5. in 6. t. m. s silo in grožnjo odvrčali mlekarice, da niso v Ljubljano mleka peljale, in so stali na dotičnih državnih cestah na straži. Povrh tega se je Šusteršič s silo uprl orožniku, ki mu je velel, naj gre domov. Sodišče obsodi Šusteršiča na 1 dan zapor, katera kazen se spremeni v 10 kron denarne globe, vsi ostali obtoženci se pa oprostijo.

Nasilen železničar. Ivan Pavčič je delavec na južni železnici in se ga včasih nalezlo, da se mu zdi, da ima vse možgane zrahljane. 28. pr. m. se je v neki gostilni na Dunajski gati napil v družbi dveh vojakov. Po se je pa neki Peterlin začel vmešavati v njihove pogovore, je to Pavčiča tako razburilo, da je iztočil iz litra vino in butnil stitneža čez glavo, da sta bila takoj dva po pollitra, Peterlin pa da je imel krvavo glavo. Ko je Pavčič zagledal kri, ga je spreletela groza; sbežal je iz gostilne, pri tem pa s odprtim nožem sunil Maksa Kralja v glavo, da je zopet tekla kri. Vidši pa pred seboj stražnika, ki mu je napovedal aretacijo, razvezal se je Pavčiču jezik v mnogobrojne pestré psovke. V zapor ga nikakor ni bilo mogoče zlepa spraviti. Za vse te zasluge se bo pokoril Pavčič dober teden in se bo moral zdržati mesnih jedi.

* Najnovejše novice.

Aktivni častniki in liga proti dvoboju. Vojno ministrstvo je obvestilo predsedstvo akademične lige proti dvoboju, da je aktivnim častnikom in kadetom dovoljeno pristopiti k ligi.

Za okrašenje dunajskih ulic povodom prihoda španskega kralja je dovolil mestni svet 20.000 K.

Zaradi nenravnih zločinov obsojenega dr. Beera so izpustili proti kavciji 200.000 K.

V aferi princezinje Lužice Koburške se raznaša nova neverjetnost. Princezinja je baje povedala svojemu zagovorniku, da ji je pred 20 leti podal sedanjega bolgarski knez Ferdinand, brat njenega moža, pismo in bodalo, naj umori svojega soproga, da napravi njemu pot k sreči.

Nesreča na morju. Med Bilbaom in Hamburgom se je vsled vibarja potopil španski parnik „Zuria“. Utonilo je tudi 9 mornarjev.

Velike poplave imajo v Bosni in Hercegovini. Več mostov se je zrušilo, železniški promet med Sarajevom in Mostarom je pretrgan.

Telefonska in brzojavna poročila.

Sodražica 28. oktobra. Pogreb posl. Primoža Pakiža bo v ponedeljek ob dveh popoldan v Sodražici.

Dunaj 28. oktobra. Pred tukajšnjim dež. sodiščem se vrši danes zanimiva razprava proti odvetniku drju. Nemečku, ki je obtožen profesionalnega oduševstva. Nemeček je jemal od svojih dolžnikov po 218% obresti. Obravnava bo še danes končana.

Dunaj 28. oktobra. Proti vseučiliškemu rektorju drju Philipovichu in nekaterim drugim profesorjem so bile na danes napovedane velike demonstracije. Danes se je pa te demonstracije udeležilo docela neznatno število dijakov.

Petrograd 28. okt. (Uradno). V mestu vlada mir. Na ulicah ni nikjer videti vojaštva. Samo na Nevskem prospektu in po sednjih trgih je nastavljen nekaj pehotnih stotnij in konjeniških praporov.

Petrograd 28. oktobra. Vlada je dovolila svobodo zborovanj. Vsako zborovanje pa se mora 3 dni preje naznaniti policiji in pri vsakem zborovanju mora biti navzoč vladni zastavnik. Za kršenje teh določb so se določila posebne kazni.

Petrograd 28. oktobra. V Saratovu se je pričela splošna stavka, vse delavstvo je ustavilo delo.

Petrograd 27. oktobra. Uporniki so v Revalu podrli vse brzojavne droge in pretrgali tako brzojavno zvezo. Po ulicah se vali velika množica ljudi, ki je deloma oborožena. S policijo je prišlo že opetovano do konfliktov; množica je streljala.

Dunaj 28. oktobra. Leopold Wölfling, bivši nadvojvoda avstrijski, ki se je poročil z neko Adamovič, je sprejet v švicarsko armado.

Petrograd 28. oktobra. Iz Moskve se poroča, da so se tamkaj združile vse revolucionarne stranke, da si izvolijo skupno vodstvo.

Petrograd 28. okt. (Uradno). Na vseučilišču je bil velik shod, kjer so govorili pristaši revolucionarne stranke. Shoda se je udeležila nešteta množica ljudi in tudi častniki v uniformi. Sklenilo se je, da se bodo revolucionarji izogibali vsemu, kar bi povzročilo prelivanje krvi, vendar se pa bodo sicer posluževali vseh sredstev, da si izvojujejo svobodo.

Petrograd 28. oktobra. V Revalu je množica naskočila prodajalne orožja, uplenila orožje in se oborožila.

Petrograd 28. oktobra. Petruje se, da se je v Harkovu in okolici proglasilo obsedno stanje.

Varšava 28. oktobra. Vsi delavci po tovarnah in obrtniki so ustavili delo in so stopili v stavko.

Moskva 28. oktobra. Danes je bil sklican na sejo obč. svet, ki je sklenil, da ostane vzpričo izrednih dogodkov, ki so na dnevnem redu, v permanenci.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Žitni trg nadaljuje trdno in dvigujočo tendenco z ono energijo, prav kakor da se to lahko godi dan za danem. Ne navaja se posebnih razlogov, katerih tudi ni, vendar pa se cene dvigajo, kakor da je treba bogigaveti kaj z višjo ceno nadomestiti. Pri tem pa je zanimivo opazovati, s kako vneto kupuje in konceduje z isto vneto strani oferenta višje in višje cene — eden in drugi pa ne pomisli, da se na

dolgo nekaj tednov sem že trajajoča
hos ne more vzdržati. Letina je bila
izborna povsod, dobra obeta biti tudi
na južni polobli meseca decembra t. l.
Blaga mora biti v zalozah veliko, izvoz
in uvoz se vidi, izvzemši Rusijo, nor-
malno, — tedaj ni lahko najti pravega
vzroka permanentni hos. Res je, da se
Nemčija blazno zalaga z žitom, da na-
polni zaloge pred novo carino na žito
— to pa nikakor ne more ojačiti sve-
tovnega trga, ki pa tudi ni v tej ob-
sežnosti trden, kakor naš avstro-ogrski.
Vreme sicer tudi pride v poštev, ker
nemogoče je redne dovoze — to pa je
le mimoidoči moment, ki sme vplivati
le na dan, ne na mesec.

Pšenica je od zadnjega poročila
do danes cene dan za dnevom po 10
do 15 vin. dvigala ter se tako samo v
1 tednem za efektivno blago podražila
za 60—70 vin. pri 100 kg. Razmerje
pa je drugo; dočim se ravna cene
labkim pšenicam po tendenci, zahtevajo
imeti za blago težje vrste kar dvojni
povišek. Oktobrov kurz se je povzpél v
1 tednu od 16.40 na 17.02, aprilov od
16.88 na 17.46.

Koruzna je ta teden napravila
hipni in velik skok naprej — je pa pri
tem takoj tudi ostala. Hos je namreč
provzročila vest, da Rumunska do spo-
mladi ne dovoli izvoza. Hipni povisek
pa je naletel na odpor s strani konsu-
mentov, ker so takoj odnehali od večjih
nakupov.

Oves se boče še vedno vzdržati
na najvišjih cenah, vendar pa se temu
protivi manjša poraba, ki pa cen do
danes še ni mogla reducirati.

Moka koraka vzporedno s pše-
nico in naznanja zelo pogostne poviške.
Špirit je za sklep dvignil ceno
za pol kroga, za točni odjem celo krono.
Tendence je napeta in dvigajoča.

Petrolej je celi teden tendiral
trdno in danes dvignil ceno za 1 krono
pri 100 kg.

Riž tendira dvigajoče.
Olje — jedilno notira nespreme-
njeno kakor prejšnji teden.

Sladkor surovina je nekoliko višji
v ceni.

Bratje Sokoli!

Sinoči je umrl v Kranju
brat Feri Sajovic, dolgo-
letni član in vaditelj ljub-
ljanskega Sokola. Pogreb
velezasluznega brata bo
jutri ob 4. popoldan. Ljub-
ljanski Sokol bo zastopan
po deputaciji v kroju. Odbor vas vabi,
da se mnogostevilno pridružite depu-
tacji. Odhod jutri ob tri četrt na 12
z Južnega kolodvora.

Nazdar!

Odbor Ljubljanskega Sokola.

Narodovo zdravilo. Tako se sme imeno-
vat bolesten utešajoče, mišice in živce krep-
čujoče, kot mazilo dobro znano „Mollvo“
francosko žganje in sol, katero se splošno
in uspešno porablja pri trganju po udih in
pri drugih posledicah prehlajenja. Cena ste-
klenice K 1-90. Po poštenu povzetju razpo-
šilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL,
c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuch-
lauben 9. V zalozah po deželi je izrečno za-
hlevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z
varstveno znamko in podpisom. 2 7-15

Želodec prebavlja in čisti. Da pa za-
more zadostiti obema svojima nalozama, ga ne
smemo niti v enem niti v drugem oziru prevč
napenjati, temveč skrbeti, da se mu to dvojno
delo kolikor možno olajša. Izvrstno sredstvo v
ta namen je dra. Rose balzam za želodec iz
lekarni B. Fragnerja, c. kr. dvornega založ-
nika v Pragi, ker pospešuje prebavljanje in
povzroča lahko odvajanje brez bolečin. Dobi se
tudi v tukajšnjih lekarnah. b

Svila za bluze od 65 kr.
do 11 gl.
35 kr. za
meter —
zadnje novosti! — Franko in že ocar-
njeno na dom. Bogata izbira vzorcev s
prvo pošto. — Tovarna za svilo
Henneberg, Zürich. 6 61-1

Forman
proti
nahodu
Škaflija
40 vin.
Po vseh
lekarnah.
Učinek presenetljiv. Ob pričetku na-
hoda skoro nezmotljiv uspeh.
3507-1

Zahtevajte
ilustrovan cenovnik
podjetja za žarnice
„Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJSKA UL., Wallgasse 34.
Cena lepa svetiloba brez inštalacije in
nevarnosti. Poraba 1 1/4 kr. na uro. 2252 16

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi
priporočen:
Ivana Hoffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj tolače v sebi, je torej najlaže
prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti na
ja ob najboljšem okusu izredno poceni.
Pristau samo z imenom Ivan Hoff
in z levjo varstveno znamko.
Zavoji po 1/4 kg 90 vinajev Dobiva
se povsod.

Centralne kurjave

Peči za trajno kurjavo
meidinske in 2862-8
chamotne regulirne.
Štedilniki in p. iredbe kuhinj.
Kopalne peči za kurjavo s premogom
ali plinom
Kuhalniki, ognjišča, peči za plin ali spirit
Najbolj sortirana, najcenejša, solidna trgovina
Maks Bode & Co. Dunaj V, Siebenbrunneng. 44
U. tanov 1862, Telef. 8398.

VITA

Prirodna rudninska voda
Najčiščil
natronski vrelec.

Po zdravniških priznanjih
odlične zdravilne moči pri:
obolelostih menjavanja snovi,
diabetes, preobili scalični
kislini, boleznih mehurja in
ledvic, katarjih sopol, prebavil.
Glavna zaloga v Ljubljani pri Mihaelu
Kastnerju. Dobi se tudi v lekarnah in
drogerijah. 2449-9

VITA

Zdravilski
konjak
zajamčeno pristni
vinski destilat pod
stalnim kemiškim
nadzorstvom.
Destilerija
Camis & Stock
Trst-Barkovlje.
1/2 steklenica K 5.—, 1/4 ste-
klenica K 2.50. — Na prodaj v
boljih trgovinah. 91

Kožuhovina

za gospode in dame v naj-
bogatejši in največji izbiri.

LEOPOLD KLEIN

DUNAJ, I., 3013 12
Dominikanerbastei 19.

Najboljše in najcenejše nakupo-
vališče za damske plašče, žakete
in moške kožuhe.

Ilustrirani katalogi gratis in franko.

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborno deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna in
zobna voda

ti utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodom i K.
Blagorodnemu gospodu M. Levstiku,
lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna
voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol,
odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je
neprekosljiv pripomoček proti gnilobi
zob, zato jo vsakemu najtoleje pripo-
ročam. Obenem pa prosim, pošljite še
3 steklenice Melusine ustne in zobne vo e.
Dovolim, da to javno oznanite, ker
je res hvala vredno.
Leopold Gangl, mestni tajnik.
Metlika, 24. aprila 1906.

Dež. lekarna Mil. Leusteka
v Ljubljani, Resijeva cesta št. 1
ooleg novozgrajenega Fran Jožetovega
lubilj. mostu. 22-43

NAJBOLJŠA
“APENTA”
NARAVNA GREČICA.

V zalogi jo imajo: **Mihael Kastner** in
Peter Lassnik, dalje se dobiva tudi v
vseh lekarnah in trgovinah z mineral-
nimi vodami. 3288-2

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Družbi sv. Cirila in Metoda: Gospod
Varšek, gostilničar iz Rake poslal 2:50 K za
ostali denar gospodov tarokistov za pagata. —
G. Ludvik Jelšnik, c. kr. davčni pristav v Cr-
nomlju poslal 10 K nabranih povodom odhod-
nice c. kr. okr. sod. gosp. dr. I. Doljana. —
Skupaj 12:60 K. Srčna hvala! Ziveli darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. oktobra: Štefanija Flala, pomož-
nega uradnika vdova, 66 let, Florijanske ulice
30. Hens. — Fran Šavš, čevljarjev sin, 14 let,
Cesta na loko 20, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 25. oktobra: Tomaž Glivnik, pastir,
63 let, Carcinoma ventriculi.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 28. oktobra 1906.

Salosbeat papirji.	Dinar	Slager
100. majeva renta	100.05	100.25
100. srebrna renta	100.00	100.20
100. avstr. krona renta	100.00	100.20
100. zlata	118.55	118.75
100. ogrska krona	95.40	95.60
100. zlata	113.80	114.00
100. posojilo dežele Kranjske	50.99	101.00
100. posojilo mesta Spiliet	100.60	101.60
100. Zadar	100.00	100.00
100. bos. here. žel. pos. 1902	100.00	101.00
100. češka. dež. banka k. o. e.	99.75	100.05
100. žel. k. o. e.	99.75	100.05
100. sat. pisma gal. d. hip. b.	100.40	101.40
100. pešt. kom. k. o. e.	106.10	106.55
100. pr.	100.60	101.60
100. sat. pisma Innerst. hr.	100.00	100.15
100. ogrske cen.	100.00	100.30
100. dež. hr.	100.00	101.00
100. s. pis. ogr. hip. bau.	100.00	101.00
100. obl. ogr. lokalnih železnice d. dr.	100.00	101.00
100. obl. češke ind. banke	100.75	101.75
100. prior. Trst-Poreč lok. žel.	99.90	100.00
100. prior. dol. žel.	99.50	100.00
100. juž. žel. kup. 1/2 1/2	316.50	3 8.50
100. avst. pos. za žel. p. o.	100.70	101.70
Srečke.		
Srečke od 1. 1880 1/2	190.85	192.85
1884	295.00	297.00
1885	161.80	163.60
1886	300.00	308.00
1887	300.00	310.50
1888	364.00	372.00
1889	303.00	311.00
1890	144.25	145.25
1891	24.70	26.70
1892	472.00	482.00
1893	74.00	84.00
1894	91.00	98.60
1895	65.00	70.50
1896	53.00	55.00
1897	34.00	36.00
1898	60.00	64.00
1899	74.00	78.00
1900	533.00	543.00
Beleznice.		
100. južne železnice	119.75	120.75
100. državne železnice	72.00	73.00
100. avstr.-ogrške banke d. d. d. d. d.	1.35	1.64
100. avstr. kreditne banke	64.00	67.00
100. Ogrske	779.25	780.25
100. Živnostenske	447.00	447.00
100. Promogokop v Mostu (Brux)	680.00	682.00
100. Alpmanske montan	442.75	443.75
100. Pražke žel. ind. dr.	860.00	812.00
100. Rima-Markay	446.50	447.50
100. Trbovjske prem. družbe	292.00	296.00
100. avstr. orožne tovr. družbe	670.00	675.00
100. češke sladkorne družbe	62.00	64.00
Valute.		
100. D. kr. seklin	1.49	1.57
100. franki	19.3	19.6
100. marke	24.48	24.66
100. Severelgins	24.00	24.08
100. Marke	117.42	117.62
100. Laški bankovski	95.70	95.90
100. Rablj	253.75	254.50
100. Delarji	6.84	6.00

Žitne cene v Budimpešti.		
Dne 28. oktobra 1906.		
Trgovina.		
Pšenica na april 1906	100	17.50
Rž „ april	100	14.16
Koruz „ maj 1906	100	14.14
Oves „ april	100	13.82
Effektiv.		
25./10. 15. 26./10. 5. 27./10. 20—25 vikje;		
28./10. 5 10 ceneje.		

Meteorološko poročilo.

Oktober	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C.	Vetr. v m	Nebo
27. 9. sv.	743.5	— 4.0	al. jvshod	jasno	
28. 7. sv.	741.8	— 9.3	al. jvshod	megla	
3. a pup.	39.4	— 1.0	bresavetr.	jasno	

Srednja vžarjanje temperatura: —14°
normale: 8.3°. — Padavina v mm 0.0.

Narodna čitalnica v Ljubljani
javlja pretno vest, da je uje
zaslužni tajnik, gospod
Ferdo Sajovic
bivši prokurist ljublj. kreditne banke
po dolgi mučni bolezni, danes mirno v
Gospodu zaspal. Pogreb vrši se bode
v nedeljo dne 29. t. m. ob 4. uri v
Kranju. 3506
V Ljubljani, dne 28. okt. 1905.
Odbor narodne čitalnice ljubljanske.

Feri Sajovic
proku ist ljublj. kreditne banke.
Pogreb rajnega bode jutri v nedeljo,
ob 4. uri popoldne.
Maše zadušnice brale se bodo v tu-
kajšnji župni cerkvi.
Pokojnika priporočamo v blagspomini.
V Kranju, dne 27. oktobra 1905.
Ferdinand in Ivana Sajovic,
starši. — **Mimi Pirc**, roj. **Sajo-**
vic, **Karla**, **Nusa**, **Hant**,
sestre. — **Janko**, **Eugenij**,
Gvidon, **Joško**, **Stanko**,
bratje. — **Ciril Pirc**, svak. —
Neaki in neakinje.

Uradniki Ljubljanske kreditne banke
v Ljubljani naznanjajo s tem tužno vest, da
je njih dragi drug, prokurist gospod
Ferdinand Sajovic
včeraj, dne 27. t. m. po dolgi, mučni bolezni
mirno preminul.
Pogreb se vrši jutri, dne 29. t. m. ob 4. uri
popoldne v Kranju iz rojstne hiše.
Dragemu pokojniku ohranimo blag spomin.
V Ljubljani, dne 28. oktobra 1905.
Uradniki Ljubljanske kreditne banke

Ljubljanska kreditna banka v
Ljubljani naznanja s tem tužno vest, da
je njen zvesti uradnik, prokurist gospod
Ferdinand Sajovic
včeraj, dne 27. t. m. po dolgi, mučni bolezni
mirno preminul.
Pogreb se vrši jutri, dne 29. t. m. ob
4. uri popoldne v Kranju iz rojstvene hiše.
Spomin na dragega pokojnika ostane
večno neizbrisljiv v naših srcih.
V Ljubljani, dne 28. oktobra 1905.
Upravni svet in ravnateljstvo
„Ljubljanske kreditne banke“.

Katarino Munih
danes popoldan ob 5. uri po kratki,
mučni bolezni, prevideno s sv. zakra-
mentu v starosti 36 let, poklical v
večnost.
Pogreb predrage rajnice bo v petek
28. oktobra t. l. ob 4. uri zjutraj iz
hiše žalosti na tukašnje farno poko-
pališče. 3494
Podbrdo, dne 24. oktobra 1905.

Josip Munih, soprog. — **Ju-**
stina, **Elizabeta**, hčeri. —
Andrej Munih, **Franciška**,
Munih, **Marija**, **Straus** roj.
Munih, nečak in nečakinje.

Zahvala.
Za vse dokaze srčnega sočutja po-
vodom bolezni in smrti našega ljublj-
nega očeta, oziroma starega očeta
Anselma Novljana
kakor tudi za mnogobrojno spremstvo
k večnemu počitku, izrekam vsem
sorodnikom, prijateljem in znanecem
najiskrenejšo zahvalo; dalje se zahva-
ljujemo si požarni brambi, katera je v
tako mnogobrojnem številu dragemu po-
kojniku izkazala zadnjo čast. Srčna
hvala vsem! 3 89
Ana Novljan, sopro a. — **Kri-**
stian, **Južij**, sinova. — **Ann**,
Južij, **Miel**, snhe.

Teško prebavljenje
katar v želodcu, dyspepsije, pomanjkanje
slasti do jedi, zgago itd., kakor tudi
katar v sapniku,
zaščitenje, kašelj, hripavost so one bo-
lezni, pri katerih se

MATTONLEY.
GLESSHÜBLER
naravno
alkalična kislina
po izrekih medicinskih avtoritet rabi z
osobitim uspehom. 891-3

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju
in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih
špecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Bernhardinec
8 tednov star, s pasmo, se proda
v Kolodvorskih ulicah št. 7.

Mizarski pomočniki
dobe takoj stalno delo
pri M. Baverju mizarju, Bribir,
Hrvatsko, Primorje. 3499

Izgubila
se je zlata verižasta zapesnica. Odda se
naj proti dobri nagradi v trgovini s kor-
zeti Mmc. Stuzl v Selenburgovih
ulicah. 3485

Stanovanje
s štirimi sobami v III. nadstropju hiše
št. 5 v Šubičevih ulicah se
tako odda.
Vprašati je pri F. Supančiču na
Rimski cesti št. 20. 3490-1

Prašiči.
Katera velika trgovina s prašiči bi mi
mogla dobaviti vsak teden blago, namreč
mršave prašiče za reja — za gotovino ali
v komisijo. Ker sem premožen, se ni bati
ničesar. Ponudbe na naslov: A. Prekop,
Šopka u Melniku (Čechy). 3492

ALBUM CITRE.
Najcenejše muzikalije za citre.
30 različnih zvezkov (po 18 do 19
strani) po 120 K netto. Zahtevajte
cenovnike zastoj tudi o citrah in
strunah! 3497-1

ANTON KIENDL
Dunaj, 8/I. Neudeggasse 6.

Preklic.
S tem izjavljam, da obžalujem vse
razlagljive besede, ki sem jih v naglici
in brez premisleka govoril o gospodu
Jerneju Remžkarju, železniškem ču-
vaju v Notranjih Goricah, čuvajnica
št. 652 ter ga prosim odpustanja.
V Notr. Goricah, 28. oktob. 1905.
Matija Zalaznik
3504 posestnik št. 55.

Najcenejša in največja
domača
eksportna trdka.

Urar in trgovec 3493-1
H. SUTTNER v Kranju

priloga svojo izbornu zalogo najfinjših, natančnih švicarskih ur, kakor
najbolj slovečih znamk: Sathausen,
Omega, Roskopf, Urania i. t. d.
Zlatnine in srebrnine, kakor
nakraski, verižice, uhani,
prstani, obeski itd. najfinjšega
izdelka po najnižjih cenah.
Dokaz, da je moje blago zares
fino in ceno je to, da ga razpo-
šiljam po vsem svetu in imam
tudi odjemalce urarje in zlatarje
glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši
veliki cenik, kateri se pošlje
zastonj in poštne prosto.
Moške ure 2/3 naravne velikosti!

Razpošiljanje
švicarskih ur na vse
kraje sveta.

Št. 502. Nikelnasta an-
ker remon. „Roskopf“
trepežno kolese gl. 2.45
enaka iz pravega srebra
gl. 3.95, ista s 3 moč.
srebr. pokrovi gl. 6.50.

Št. 505. Prava srebrna
cilinder remon. trepežno
kolesje in z močnimi po-
krovi gl. 4.85, ista z
dobrim anker-kolesjem
gl. 6.95.

Vinska klet
in 2 shrambi (magacina), se takoj
oddajo pri M. Povšetu v Spodnji
Šiški št. 9. 2481-1

V „Kotliškem domu“, trakt
proti Bregu, se odda takoj

prodajalna.
Poizve se pri F. Supančiču na
Rimski cesti št. 20. 3491-1

Gospodična
šivilja, katera je popolnoma izur-
jena v šivanju perila, ter bi imela veselje
do samostojnosti, naj se oglasi: na Glav-
nem trgu št. 3, III. nadstropje, desno.
3395-1

Kot učenka
vstopila bi rada v trgovino z manufakturnim,
špecerijskim ali mešanim blagom v
mestu ali na deželi 18-letna deklica s pri-
merno šolsko izobrazbo. 3486-1
Poizve se pri g. Ivanu Oswaldu,
Križevniške ulice 5 v Ljubljani.

Dobra gostilna
(baraka)
v kateri se veliko stoji, in ki traja še eno
leto, se da v najem.
Naslov pove upravnistvo „Slovenskega
Naroda“. 3498-1

Orehe, fižol, želod, žir
in sploh vse deželne pridelke
kupi 3444-3
Ant. Kolenc v Celju.

V nedeljo, 29. oktobra
bo v gostilni

na Bregu št. 18
plesna veselica
s prosto vstopnino.

Točila se bodo prava naravna
hrvatska vina.

Za obilen obisk se priporoča
J. Špiranec
3500 gostilničar.

Ravnokar došlo
monakovsko pavlansko
pivo

iz kleti „**SALVATOR**“
se toči
vsako soboto in nedeljo
3503 1
restavraciji na juž. kolodvoru
Se priporoča z odličnim spoštovanjem
Josip Schrey.

Diela Napravi Človeka!
kar po meri in konfekciji
izvršuje
JOS. ROJINA
v Ljubljani
Selenburgove ulice 5.

Lepo stanovanje
s štirimi sobami in pritliklinami se odda
s 1. novembrom 3263-12
v Wolfvovih ulicah št. 12.
Poizve se ravnotam.

Varuj ženol
Za vsako rodovino važno
ilustrovano knjigo o premo-
nem blagostanju z otroki raz-
pošilja s prepisi več tisočev
zahvalnih pism tajno za
90 h v avstr. znamkah
gospa A. KAUPA
Berlin S. W. 220
Lindenstrasse 60.

čisti samo
GLOBUS
PUTZ
EXTRACT
čistilnim ekstraktom
Globus
Najboljše čistilo
na svetu

Kaiser-Borax
dela polt nežno in belo.

Ohranitev zdravega
ŽELODCA

tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v urav-
navi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega sa-
partja. Preizkušeno, iz izbranih najboljših in uspeš-
nih zdravilnih snovi pripravljeno, tek ab-
sorbirajoče, prebavljeno pospešujoče in lahko od-
vaja juče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani
znane posledice nezmerosti, slabše diete, preb-
lajanja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorčice, na-
ponjanje, nemerno tvorjenje kislin ter krče je
dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B.
FRAGNERJA v PRAGI.

VARILO!
Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,
c. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ulice 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Proti vpošiljavi K 256 se pošlje ve-
lika steklenica in za K 150 mala ste-
klenica na vse postaje avstro-ogerske
monarhije poštne prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih:
O. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Mar-
b. detschlager, J. Mayr. 2678-25

Vrtnar
razumen obdelovalec malega vrta ki
bi bil obenem tudi 3493-3

hišnik
se išče. Plača po dogovoru.
Ponudbe: Križevniške ulice št. 8.

Išče se pod jako ugodnimi
pogoji
mizarski pomočnik
dobro izurjen pri mizarskih strojih, ki
si zna sam napraviti potrebno orodje
za stroje. Nezmožni naj se ne oglašajo.
Kje — pove upravnistvo „Slov.
Naroda“. 3453 4

Stanovanja:
Na Starem trgu št. 13 I. nad.
se odda za novembrski termin: popo-
loma prenovljeno stanovanje s 4 so-
bami, balkonom in vsemi potrebnimi
postranskimi prostori in drugo manjše
stanovanje z 2 sobama in pritliklinami.
Natančneje ravnotam II. nadstr. 3431 3

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Fertach)
na Koroškem
se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene-
valnici in od mene preskušene. — Ilustro-
vani ceniki zastoj. 43

Veliko presenečenje!
Nikdar v življenju več take
prilike!

500 komadov za gl. 180.
1 prekrasno pozlačena, 36 ur idoča precizijska
ura z verižico, natančno idoča, za sar se 3
leta jamči, 1 moderna svilena kravata za go-
spode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg.
prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim
kamuom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz
jantarja, 1 elegantna damska broža, novost,
1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 us-
njat mošnjiček za denar, 1 žepni nož s
s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 1
naprsni gumbi, vsi iz double-zlata s pa-
tentiranim zaklepom, mičen album s 36
prekrasnimi slikami, 5 šaljivih predmetov,
ki vzbujajo pri mladih in starih veliko
veselost, 1 jako koristno navodilo za se-
stavljanje pisem, 20 predmetov, potrebnih
za dopisovanje, in še čez 400 raznih
predmetov, ki so v domačiji neobhodno po-
trebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama
tega denarja vredna, velja samo gl. 180.
Razpošilja proti poštenu povzetju, ali če
3479 se denar naprej pošlje
Dunajska razpošiljalna trdka
Ch. Jungwirth, Krakov št. 105.
NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Samo ta teden!
Kdor kupi blaga za čez 20 gld. dobi zastonj
patent. system Roskopf nikljasto uro!!
Brez konkurence!

6 gld.
damski moderni poldolgi paletot iz modnega blaga
s položenimi gubami.
6 gld.
črna moderna jopica podvlečena s svilo ali batirana
z moško fasono.
6 gld.
velik koljé 180 cm dolg z mufom.
6 gld.
dolga zimska suknja, gorko podvlečena ali havelok
iz velblodjih dlak z rokavi.
6 gld.

Jesenska obleka iz sukna različnih vzorcev.
Največja izbira moške in damske konfekcije. Najnižje cene.
„Angleško skladišče oblek“
O. BERNATOVIČ
v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5. 3480-4
Kdor kupi ta teden en komad blaga za čez 30 gld., dobi
zastonj elegantno uro na nihalo.

Sprejme se takoj
spreten sedlar
pri Tereziji Flander, Železniki,
Gorenjsko. 3374-5

Gostilna
v mestu se odda takoj v najem.
Kje, — pove upravnistvo „Slov.
Naroda“. 3455-3

V Vižmarjih št. 61 nad Ljubljano
se proda iz proste roke
nanovozidana hiša
z vrtom in hlevom. 3367-5
Vse podrobno se izve ravnotam.

Upokojen okrajni orožniški
stražmojster
več slovenskega in nemškega jezika,
išče primerne službe kjerkoli.
Naslov pove upravnistvo „Slov.
Naroda“. 3440-3

Sode
vinske od 620 do 650 litrov vsebine
proda po nizki ceni 2681 20
Fran Cascio
Vegove ulice št. 10.

Gostilna in prodajalna
v lepem industrijskem kraju ob železnici
se da v najem.
Kje — pove upravnistvo „Slov.
Naroda“. 3491-3

Lepo stanovanje
v solnčni legi, obstoječe iz 2 sob, ku-
hinje, jedilne shrambe in kabineta ter
s porabo pralnice in dela vrta se za
november termin odda na **Dunaj-**
ski cesti št. 60. 3397-3

Stanovanje
na Kongresnem trgu št. 13,
v I. nadstropju, obstoječe iz 4 sob s
pritliklinami, se odda za novembarski
ali februarjski termin. 1442-20
Več se izve pri bišniku istotam ali
v pisarni ravnateljstva užitinskega
zakupa, Dunajska cesta št. 31.

Zenevske precizijske ure

pošilja naravnost privatnim odjemalcem poceni
M. RUNDKAKIN, Dunaj IX
Ilustrovani cenik brezplačno. 3210-1

Elegantno meblovana mesečna soba

s posebnim vhodom in predsobo, z razgledom na ulico, pripravna osobito za častnika, se odda v najem.
Več se izve Križevniške ulice 6 II. nadstr. 3464-2

Gostilna v celjskem „Narod. domu“

se odda s 15. decembrom t. l.
Ponudbe sprejema Posojilnica v Celju do 4. novembra t. l. 3435-3

Mladi mizararski pomočniki

ki si hote zagotoviti trdno in stalno eksistenco ob dobrem zaslužku, **dobe dela**, dobro vajo in veliko plačo v tvornici za klavirje 3443-3
Bremitz v Trstu, Boccaccio trg 5.

Ceno češko posteljne perje!
5 kg novega skubljenega K 9-60, boljšega K 12-; belega, jako mehkega skubljenega K 18-; K 24- snežno belega, mehkega, skubljenega K 30-; K 36-; Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se gumenja ali nazaj vzame proti povratni poštni strošku. 3368-2
Benedikt Sachs, Lobes 35.
pošta Pízen na Češkem.

?
Kdor bi rad kupil žaganje za potresanje tlaka, obrne naj se na parno žago 3473-1
DEGHENGI
Cesta na Rudolfovo železnico št. 47.

Svoji k svojim!
Opozorjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo
„CROATIA“
pod pokroviteljstvom kraljev. glavnega mesta ZAGREBA.
leta zavaruje na štajerskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in prideleke proti ognju po najnižjih cenah. 1652-25
Vsa pojasnila daje:
Podružnica „CROATIE“ v Trstu.
Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajerske in Koroške

Triumph-štedilna ognjišča
za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolje priznana. Priznana tudi kot najboljše in najtršejši izdelek. Največja prihranitev goriva. Specijaliteti: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doposlani namki. 1255-28
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenjske Avenije.

Višjega stavbnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito
olje za sluh
odstranja hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano.
Steklenica stane 2 gld. z navodilom o uporabi. Dobi se samo v lekarni pri Črnem orlu na Novem trgu v Celovcu. 2168-9

Plüss-Stauffer-jev klej

neprekoosljiv za lepljenje strtih predmetov.
Naprodaj ima Fran Kellmann v Ljubljani. 698-18

Sodi
različnih vrst se prodajo pri
IVANU BUGGENIG, sodarju
Cesta na Rudolfovo železnico št. 5 in Bleiweissova cesta št. 42 v Ljubljani. 3343-3

Najfinejši prosekari
se dobi 3273-6
v vinarni „Pri belem volku“
Ljubljana
Wolfve ulice št. 4 (Lenče).

Izdelovatelj vozov FRANC VISJAN
Ljubljana, Rimska cesta št. 11
priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih 373-39
VOZOV.

Böttger-ja podganska smrt
za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali. 30 vin., in 120 vinarjev se dobiva samo v deželni lekarni „pri Mariji pomagaj“ M. Leusteksa in v lekarni Ubald pl. Trnkóczya v Ljubljani.
Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.
Schweinfurt, dne 11. febr. 1899.
3.94-2 **L. Kres**, mlekarja.

Kavarna „Ilirija“
ob praznikih, sobotah in nedeljah
vso noč odprta.
Fric Novak
kavarnar 73-50
Kolodvorske ulice št. 22.

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov
K. Košak
zlatar
Ljubljana, Prešernove ulice 5
priporoča slav. občinstvu svojo
veliko zalogo zlatnine in srebrnine, briljantov in diamantov
in drugih v njegovo stroko 142 spadajočih stvari 45
po najnižjih cenah.

Avtom. pasti na veliko.
Za podgane fl. 2-; za miši fl. 1-90.
Ujame se jih brez nadzorstva v eni noči do 40. duha ne ostane, nastavlja se samo. „Ellipse“, past za ščurke, ki jih pijamo v eni noči na tisoče. Stane fl. 1-90. Povsod najboljši uspeh. Razpošljava po povzetju J. Schüller, Dunaj II, Kurzbaugasse 4/30
Premnogo zahval in priznanj 3130-2

Fernolendtove
izdelke. Samo po njih postane usnje stanovitno in dobi tudi najlepši blisk. — Naprodaj povsod. 8
St. Fernolendt, Dunaj
o. kr. dvorni dobavitelj orožja 1095
Tvornica ustanovljena 1822.

Lovske puške
vseh sistemov, priznani izdelki prve vrste z največjim strelnim učinkom priporoča 107-38
Peter Wernig
o. kr. dvorni dobavitelj orožja v Borovljah na Koroškem.
Ceniki zastoj in poštnine proste.

GRAND PRIX
Pariška svetovna razstava 1900.
EAU DENTIFRICE
DU DOCTEUR PIERRE
DE LA FACULTÉ DE MÉDECINE DE PARIS
Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. 1445-52

Globin
je
najboljše in najfinejše čistilo za čevlje
II 1 1025-13

Ti
ne dobiš za gojitev kože, osobito za odstranitev peg in za doseganje nežne polti beljšega in uspešnega sega zdravilnega mila, nego je preizkušeno
Bergmannovo lili no mlečno o milo
(znamka 2 škrata)
Bergmann & Co., Dečim ob Labi.
Prodajajo kos po 80 vin.:
J. Wutscherja nasl. V. Schiffer, drogerija Anton Kanc in Oto Fethich-Frankheim v Ljubljani
2 930-18

Epilepsija.
Kdor trpi na padavici, krčih in drugih živčnih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki jo zastoj in poštnine prosto razpošljava
priv. Schwaben-Apotheke
Frankfurt a. M. 1600-24
Manufakturna trgovina
se zaradi drugega podjetja pod ugodnimi pogoji takoj proda. 34-8-3
Natančneje pove Franc Dolenc v Ljubljani, Stari trg št. 1.

blagajničarka
Za trgovino z mešanim blagom na deželi se išče
V prodaji mešanega blaga izurjene imajo prednost.
Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3350-6

Bratje Stein v Floridsdorfu.
Ustanovljeno 1872.
SLIVOVKA TROPINOVEC BRINJEVEC in KONJAK
Veležgalnica v Floridsdorfu
pri Dunaju 3040-6
priporočajo svojo izvrstno destilato.

G. FLUX
Gospodske ulice št. 6 3456
priporoča in nametja le boljše
službe iskajoče vsake vrste
za Ljubljano in drugod. Potnična tuhalj. — Natančneje v pisarni. — Vestna in karkoli možno hitra postrežba zagotovljena.
Zunanji dopisom je priložiti znamko za odgovor.

!Redka prilika!
Očividno ceno!
500 nakitnih stvari
samo 1 gld. 75 kr.
Prekr. pozlač. preciz. ura, ki natančno gre s 3letno garan in s prim. verižico, mod. moška svila, kravata, 3 fl. žepni r. bci, mičan moški prstan z imit. kam. nom, prekr. usnj. denarnica, prekr. žepno toalet. ogledalec, par manš. gumbov, 3 napr. gumbi. 30. doble zlato s pat. zap. fin. nikl. pisalnik, presrčen album s 36 slikami, najl. na svetu, eleg. par. broša (novost), par. butonov iz sim. brili. kaj. podobno, 3 šajivi predm. v veselje mladim in starim, 20 važnih kor. predm. in še 400 razl. stvari pri h. si. neutrpnih. Vse skupaj z uro vred. ki je sama vredna denarja, samo gld. 1 75 Po povzetju ali če se pošlje denar naprej 3480 razpošljava eksportni dom
A. GELB, Krakov 11.
Brez rizika, k r se neugaj. nazaj vzame.

NOVO!
Ivan Cankar: GOSPA JUDIT.
To najnovejšo delo Cankarjevo bo gotovo zanimalo tem bolj, ker nekako že v povesti sami, še bolj pa v predgovoru Cankar reagira na znano kritiko o svojem delu „Riša Marije Pomočnice“ in brani svoje umetniško stališče. Izza Prešernove „Nove pisarije“ ni bila pozneje več napisana nobena boljše in ostrejša satira. Da se je pokazal Cankar iznova tudi mojstra v slogu in jeziku, ni reba poudarjati. Knjiga je izšla v elegantni opremi, z izvrstno risbo na naslovnem listu. 23-125
Cena: broš. 2 K; po pošti 2 K 10 v.; eleg. vez. 3 K 20 v.; po pošti 3 K 30 v.
Založništvo L. Schwentner
v Ljubljani
Prešernove ulice št. 3.

Mlad trgovski pomočnik
z dobrimi izpričevanji želi takoj vstopiti v službo. Najraje kje na deželi.
Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3437-3

Učenca
z lepo pisavo dobrega računarja in solidnega, sprejme v trgovino z mešanim blagom in deželimi pridelki F. Skušek, trgovec v Metliki. 3332-3

Prostorna pisarna
za notarje, odvetnike, trgovce ali barko se odda v savi
DEGENGH, Dalmatinove ulice
v pritličju. 3226-7

Pri prve vrste avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje
dobe posredovalci kot krajevni in okrajni zastopniki dobičkanosni postranski posel kot glavni zastopniki in stalni posredovalci pa dobro trajno službo.
Ponudbe pod „13.303“, Gradec, poste restante. 1512-26

Panorama-kosmorama
Dvorski trg št. 3 3474
pod „Narodno kavarno“.

Od nedelje, 29. oktobra do včetete sobote, 4. novembra 1905:

Praga
?
Kdor bi rad prodal proti gotovini vsakršno število friz (deščic), oglje bukovega lesa, potem borove, mecesnove, bukove, jelkove, smrekove in hrastove hlode, naj se obrne na 3472
Lesno industrijo v Ljubljani
Šelenburgove ulice 6. 1

Bukovo oglje
se kupi v večji množini po en ali več vagonov skupaj.
Ponudbe sprejema 3392-2
Ivan Tosti, gostilničar
Stari trg št. 19, Ljubljana
gostilna „Miramar“.

„Käthe“ voda za prsi.
Najlepši kras za ženske so lepe prsi.
Senzacionalno sredstvo za doseganje prekrasnih prsi in edino po svojem presenetljivem učinku. „Käthe“ voda za prsi se rabi le na zunaj, je torej primerna za vsakršno konstitucijo ter je do celja vegetabilna in zanjamo neškodljiva. Steklenica stane 4 gld., poskusna steklenica pa 2 gld. 50 kr. z navodilom o uporabi vred. — Razpošljava diskretno in pod povzetjem 63-43
Pred ničvrednimi posnemki svarimo; pristno samo v glavni zalogi:
gospa KÄTHE MENZEL
Dunaj, 18. okr., Schulg. št. 3., I. vr. 39

Glanzine
najboljši skrob na lesk
Po Glanzinu je likano perilo najlepše.
Odklikovano z najvišjo odkliko „Grand Prix“ na svetov. razstavi v St. Louisu. V tablicah po 10 h naprodaj povsod.

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča
Vydrovo žitno kavo.
Juhni pridelatek znamka „Vydra“.
Juhne konzerve (grahove, lečne, gobove in rižve).
Oblati (specijaliteta: „Dessert délicat“ in masleni oblati).
Šumeči limonadni bonboni „Ambo“.
Dišava za pecivo „Bahtin“.
3127-5
NAPRAVITE POSKUS.
Kolekcija vseh teh izdelkov 3 K 20 vin. in poština.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priporočeno izvrsten **Portland-cement** v vodno
jedenakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene pred-
pise glede tlakovne in odporne trdote **daleč nadkrijujoči** dobroti, kakor
tudi svoje priznane izvrstno **apno**.
Priporočila in spricovala
raznih aradov in najsirovejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad:
Dunaj, I., Maximilianstrasse 9. 3296-4

Nova tovarniška zaloga suknene, platnene, perilnega in modnega blaga

Jos. Petkosig

Stari trg št. 4 * Stari trg št. 4
Ljubljana
se priporoča za jesensko in zimsko sezono.
Vzorci se na zahtevo dopošljejo. Cene nizke. 2826 14

CUNARD LINE.

Najpripravnější, najcenejša in dobra vožnja iz Ljubljane v Ameriko je in ostane
preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „**CUNARD LINE**“,
to je gotovo in se ne da utajiti. Veliki moderno opravljeni snažni parniki te
družbe odhajajo iz Trsta vsakih 14 dni. Pouk in vozne liste daje oblastveno
potrjeni zastopnik

ANDREJ ODLASEK

dosluženi uradnik državnih železnic in hišni posestnik
v Ljubljani, Slomškove ulice 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Kdor želi več pojasniti, naj tam pismeno popraša ali pa osebno pride v pisarno.
Po kolodvorih in cestah nihče ne čaka popotnikov in jih tudi na druge silne
načine nihče ne vabi. 3106-8

SLAŠČIČARNA

RUDOLF KIRBISCH v Ljubljani

na Kongresnem trgu št. 8

priporoča kar najbolj: fave di mortl, vsesvetniške štruce, pince,
najfinejše čajno pecivo in veliko izbiro najfinejšega in
najboljšega peciva, bonbonov in tort. 3487-1

Tukajšnja in zunanja naročila se točno izvršujejo.

V najem se odda s prvim decembrom

hotel in restavracija

v „**Narodnem domu**“ v Podgradu (Istra).

Krasna lega, 550 m nad morjem, čist gorski zrak, v bližini lepi goz-
dovi, torej ugodno za letovišarje. Na razpolago je čitalnica, biljard, dvo-
rana, kopališče in veliko dvorišče. V minulem (prvem) letu bili so oddani
celo polletje vsi prostori in je bil uspeh ugoden.

Najemnik dobi vse potrebno (pohištvo, prtenice, posodo itd.) v
porabo, prosto stanovanje in posebne odškodnine za kurjavo razsvetljavo,
in snazhenje.

Pojasnila daje lastnica:

Posojilnica in hranilnica v Podgradu (Istra).

Velecenjene gospodinje!

Zahtevajte pri nakupovanju
makaron in nudelnov Vam v
korist edino le spodaj označene.

TOVARNA ED. ZELENKA
LJUBLJANA
LJUBLJANSKE TESTENINE
priporočano najboljše!

AVGUST REPIČ

sodar 44
Ljubljana, Kolesarske ulice 16
(v Trnovem
izdeluje, prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.
Prodaja stare vinske sode.

KAREL JANUŠ

juvelir in zlatar
v Ljubljani, v Židovskih ulicah št. 3
priporoča svojo veliko zalogo
briljantov in diamantov,
zlatnine, srebrnine, zlatih
in srebrnih ur ter verižic
itd. itd.

Vsakovrstna
popravila in nova dela
izvršuje točno in ceno
v lastni delavnici
v Rožnih ulicah št. 21.

Pozor!
Gasilna društva
naj zahtevajo ilustrirani
cenovnik tvrdke
J. S. Benedikt
v Ljubljani
v Prešernovih ulicah št. 3.

Pekarija
slaščičarna
in
kavarna
J. ZALAZNIK
Stari trg št. 21.
= Jiljalke =
Glavni trg 6
Sv. Petra cesta 26

Avgust Agnola

Ljubljana
Dunajska
cesta 13.
Izborna
zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilk,
najnovejše
vrste
po nizkih
cenah.

Nagrobne vence

in
trakove z napisi
priporoča v največji izbiri
FR. IGLIČ, Ljubljana
Mestni trg št. 11.

Zunanja naročila se takoj izvrše.

Novo! Od danes naprej ima Novo!

slovenske plošče za gramofon
izvrstni glasovski posnetki naprodaj 3459-2
[Rudolf Weber, urar
v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 20
nasproti kavarni „Evropa“.
Aparate prodajam na obroke.

Restavracija „Narodni dom“.

Od danes počenši se bode točilo vedno sveže
marčno pivo iz delniške pivovarne

vrček po . . . 16 vin. Plzensko vrček . . . 26 vin.
kozarec po . . . 12 „ kozarec po . . . 18 „

Priznana najboljša domača kuhinja ter izvrstna
štajerska vina. * Cene nizke. * Tudi je še nekaj
dni v tednu kegljišče na razpolago.

Za mnogoštevilni obisk se priporoča gostilničar.

Ces. k. avstrijske državne železnice

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beču

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1906. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE na vol. PROGA NA PRIBI. Ob 12. uri 24 m. posodi osoni
vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glodnitz, Franzensfeste, Inmost, Monakovo, Ljubno, des
Selzthal, Aussee, Solnograd, des Klein-Reining v Steyr, v Linc, na Dunaj, v Amstetten.
Ob 7. uri 11 m. jutraj osoni vlak v Trbiž, Pontabell, Beljak, Celovec, Maran, Mauterndorf,
Franzensfeste, Ljubno, Dussau, des Selzthal v Solnograd, Inmost, des Klein-Reining v Steyr, v
Linc, Budejovice, Pizen, Marjane vare, Heb, Francov v are, Prago, Lipsko des Amstetten in
Dunaj. Ob 11. uri 44 m. dopoldne osoni vlak v Trbiž, Pontabell, Beljak, Celovec, Mali Glod-
nitz, Ljubno, Selzthal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezercu, Inmost, Bregenc, Curich, Ze-
na, Paris, des Aastetten na Dunaj. Ob 3. uri 55 m. popoldne osoni vlak v Trbiž,
Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inmost, Monakovo, Ljubno, des Klein-Reining v Steyr,
Linc, Budejovice, Pizen, Marjane vare, Heb, Francov v are, Prago (v Prago iz-
rečni voz 1. in II. razr.) Lipsko, na Dunaj des Amstetten. Ob 10. uri osoni osoni
vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inmost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz 1. in
II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osoni vlaki: Ob 7. uri 17 m.
jutraj osoni vlak v Novo mesto, Straz, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m. pop. istotako.
Ob 7. uri 8 m. zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIBOD IZ LJUBLJANE juna kol.
PROGA IZ TRBIŽA Ob 3. uri 18 m. jutraj osoni vlak v Dunaj des Amstetten, Monakovo
(Monakovo-Trst direktni voz 1. in II. razr.), Inmost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl,
Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glodnitz, Beljak, Ob 7. uri 12 m. jutraj osoni vlak v Trbiž.
Ob 11. uri 10 m. dopoldne osoni vlak v Dunaj des Amstetten, Lipsko, Prago (z Prago
direktni voz 1. in II. razreda), Francov v are, Karlove v are, Heb, Marjane v are, Pizen,
Budejovice, Linc, Steyr, Paris, Zeauva, Curich, Bregenc, Inmost, Zell ob jezercu, Bad
Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabell. Ob 4. uri 29 m. popoldne osoni
vlak v Dunaj, Ljubno, Selzthal, Beljak, Celovec, Matega Glodnitz, Monakovo, Inmost,
Franzensfeste, Pontabell. Ob 5. uri 06 m. zvečer osoni vlak v Dunaj, Ljubno, Beljak, Matega
Matega Glodnica, Celovec, Pontabell, des Selzthal od Inmosta in Solnograda, des Klein-
Reining v Steyr, Linc, Budejovice, Pizen, Marjane v varov, Heb, Francov v are, Prago,
Lipsko. — PROGA V NOVOGA MESTO IN KOČEVJE. Osoni vlaki: Ob 7. uri 44 m. jutraj
osoni vlak v Novo mesto in Kočevje, ob 2. uri 52 m. popoldne in Straz, Toplice, Novo-
ga mesto, Kočevje in ob 8. uri 35 m. zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE direktni kol.
KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m.
zvečer. Ob 10. uri 45 m. popoldne samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — PRIB-
HOD V LJUBLJANO direktni kol. IZ KAMNIKA Mešani vlaki: Ob 8. uri 45 m. jutraj, ob
10. uri 55 m. dopoldne, ob 8. uri 10 m. zvečer. Ob 9. uri 55 m. posodi osoni vlak ob nedeljah
in praznikih in le v oktobru. — Sredelastopaki des 2. razr. des krajevnim časom v
Ljub.

Največjo zalogo
pravih
peterburških
gumijevih

galoš

čevlje
za
telovadbo
po
najnižji ceni

priporoča
Prva največja zaloga čevljev v Ljubljani
FRAN SZANTNER.

Nepremočljivi čevlji in dokolenice za
lovce in gozdarje.

* Najboljši in najcenejši čevlji za gospode in dame. *

Originalni **SINGER** šivalni stroji.

Pazite na tvorniško znamko.

SINGER Co. del. družba za šivalne stroje.
V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6. 71-43

Nikak riziko!
Če ne ugaja, se vzame nazaj.

1 emailna umivalna servica
gld. 1.50.

in sicer: 2-litrski lonec, 1-litrski lonec, 2 pol-litrski lonec, 1 1/2-litrski ponev za mleko, 1 1/2-litrski kaserola, ponev za jajčno jed, dvoje pokrovov, zajemala ca. vseh 10 komadov, modre bele barve, zajamčeno najboljšje kakovosti, skupaj gld. 2.—.

1 emailni bečednjak za vodo, za 12 litrov, zelo močan in trpežen, gld. 1.—. Emailna posoda za močenje, zelo praktična in trpežna za 4 litre, gld. 1.25. Emailni škaf za vodo, velik in močno izdelan, samo gld. 1.20. — Pošilja po povzetju 3317-3

tvorniška zaloga emailne posode
H. Fenichel na Dunaju, IX., Höfergasse 13/a.

„Jodela“

je sedaj patentnouradno zavarovano ime za širom sveta znano, pri zdravnikih in občinstvu enako priljubljeno

Lahusena jodovo železnato ribje olje

Najboljše, najpopolnejše in najuspešnejše ribje olje.

Pred vsemi drugimi nadomestnimi konkurenčnimi izdelki ribjega olja mu je zaradi okusa, slastnosti, uspešnosti in dobrote dajati prednost. Neoporekljivo učinka za žile, škroflje, angl. bolezen, izpuščaje, protin, revmatizem, vratne in pljučne bolezni, prehlajenje, kašelj, dušiljivi kašelj, za ojačenje in okrepitev slabokrvnih, slabotnih, bledih otrok. Za okrepitev po prestalih boleznih, influenci, mrzlici, otroških boleznih itd. itd. kot splošno domače in boleznih odvrčalno zdravilo. Deluje energično, tvori kri, obnavlja sokove, pospešuje tek, čisti kri. V kratkem času povzdigne telesne moči. Letna poraba raste od leta do leta. Rabi se pozimi in poleti, ker je napredno vedno sveže. Cena kron 3.50 in 7.—. Etni izdelovalec lekarnar Lahusena v Bremen. V izogib ponaredbam kupujte odsej samo pod imenom „Jodela“, ki mora biti vidno na vsaki posodi zunaj. — Dobiti se v vseh lekarnah. — Glavne zaloge v Ljubljani v lekarnah: „Pri Mariji Pomagaj“ na Resljevi cesti, „Pri orlu“ na Jurčičevem trgu, „Pri angelu“ na Dunajski cesti, „Pri jelenu“ na Marijinem trgu, „Pri enorogu“ na Mestnem trgu. 2987-6

Filipa Neusteina

POSILAJENE

odvajalne kroglice

(prej Neusteinove Elizabetne kroglice)

preizkušene že več let in od različnih zdravnikov priporočene kot lahko odvajajoče, razkrajajoče sredstvo, ne motijo prebave in so popolnoma neškodljive, ker so oslajene, zauživajo te kroglice radi tudi otroci. Škatlica s 15 kroglicami stane 30 h. zvitok z 8 škatlicami, torej 120 kroglicami stane 2 K av. velj. Če se pošlje denar K 245 naprej, se pošlje franco 1 zvitok kroglic. Zahtevajte

„Filipa Neusteina“

odvajalne kroglice. Samo pristne, če ima vsaka škatlica na zadnji strani našo obl. zav. varstveno znamko „Sv. Leopold“ v rdečo-črnem tisku. Naše registrirane škatlice, naročila in embalaže morajo nositi podpis Filipa Neusteina, lekarnar.

Filipa Neusteina lekarnar „Pri sv. Leopoldu“ na Dunaju, I., Plankengasse št. 6.
3391 2

Dobiva se v vseh lekarnah.

Peči in štedilnike

vseh vrst, od najcenejših do najfinjših; dalje za šole predpisane peči s prevetrovalnim podstavkom kakor tudi

peči za kurjavo z žaganjem

priporoča 3232-2

trgovina z železno **„MERKUR“**

P. MAJDIČ v Celju.

Kmetovalci dobijo pri meni razne poljedelske stroje, posebno pa sedaj čistilnice in slamo-reznice iz najboljših tovarn. V zalogi imam tudi proti ognju in vplomu varne blagaine, železno hišno opremo, najfinjšo kuhinjsko posodo itd.

Nagrobni križi in svetilke.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadno do najfinjših žime.

M. Pakič
v Ljubljani.
Nezanem naročnikom se polija s povzetjem.

Odlikovan s častno diplomom in zlato kolajno na III. dunajski medni razstavi 1. maja 1904. pod pokrovit. Nj. ces. in kr. Visokosti pre-svetle gospe nadvojvodinje Marije Josipine.

P. CASSERMANN

krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3

se priporoča v izgotavljanje moških oblek kakor tudi vseh avstr. uniform po najnovejšem kroju.

Priznana solidno delo in zmerne cene. Pristao angleško blago je v največji iz-berbi vedno v zalogi.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporočata

svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, vozniških koles, glasbenih avtomatov in pisalnih strojev.

Veliko zalogo

rokavic za dame in gospode

kravat za gospode

toaletnega blaga

dalje

ščetle za zobe, glavnikov, dišav, mil itd. itd.

iz najbolje renomiranih tovarn priporoča

Alojzij Persche

Ljubljana 44

Pred škofijo št. 21.

Zaloznik c. kr. avstr. državnih uradnikov

Klobuke cilindre in čepice

v najnovejših faconah in v velikih izborih

priporoča

Ivan Soklič

Pod tramvaji št. 2. Postaja elek. železnice.

Gorjé

Ali me ta hudi kašelj še zaduši?

Za kašelj, hripavost in zaslo-zenje delujejo hitro in zanesljivo

Eggerja prsne pastilje

izvrstnega okusa in brez škode za tek. 3124-5

Karton 1 K ali 2 K.

Poizkusni karton 50 h.

Napredaj po vseh avstrij. lekarnah.

Zivio!

Eggerjeve prsne pas-tilje so me hitro rešile.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril

v Tržiču št. 142

poleg hotela „Radecky“

trgovino z urami, zlatnino in srebrnino.

Potrudi se bom postreči cenjenim odjemalcem z najboljšim bla-gom po najnižjih cenah. Popravila izvršujem točno in ceno.

Za mnogobrojni obisk se priporoča z velespoštovanjem

3461-2

Rudolf Rus, urar.

Najnovejše modroce na peresih

Novi modroce „Sanitas“ pri snajenju.

Navadni stari modroce pri snajenju.

„Sanitas“

ki se lahko snajijo zračijo in popravljajo ima vedno v zalogi ali pa iz-vrši po naročilu 127-44

Dragotin Puc

preprogar in tapetnik

Dunajska cesta 18. Ljubljana Dunajska cesta 18.

A. Persche

pred Škofijo 21

priporoča

največjo izber

kožuhovini

po najnižji ceni.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s „parniki „Severonemškega Lloyd“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KRONPRINZ WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne letke za parnike gori navede-nega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških želez-nic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDO TAVCARJU, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tislerju“.

Pozor! Berite!

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezpla-čno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexico, Califor-nijo, Arizono, Utah, Wioning, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na te progi iz Bremna enkrat mesečno. 2626-11

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Hotel „Union“.

Naznanilo.

Delniška stavb. družba „Union“
 vljudno naznanja, da otvori novozgrajeni
 hotel „Union“ dne **29. oktobra t. l.**

Vodstvo hotela je prevzel gospod
A. Kamposch.

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanja, da otvori
restavracijo in kavarno v novozgra-
 jenem hotelu „Union“ v Ljubljani
 dne **29. oktobra t. l.**

A. Kamposch.

3484 1

Najlepši, najboljši in najmodernejši

dežniki

v največji izbiri.

Brez konkurence!

Srajce, ovratniki,
 manšete, prsi,
 kravate, blačniki,
 žepni robci, glače-
 rokavice, nogavice

Use potrebščine za šivilje in
 krojače in vsi toaletni predmeti.
 V zalogi moderci vseh franc.
 fason.

Največja in
 najlepša
 izbira

najcenejše in najlepše izvršene
kožuhovine
 po cenah, kakor še nikdar.

Ernest Sark

trgovina

z modnim in svilenim
 blagom

v Ljubljani,
 na vogalu Židovskih ulic
 in Dvorskega trga.

Vse zahteva
 moje prelepo, prefino in jako ceno
svilnato blago
 in modni žamet

Bluze po meri,
 avbice in šerpe za
 gledališče, žaboti,
 fachu, ridikili,
 svilnata in klotasta
 spodnja krila.

3422-2

Rokavice glace, pletene in tkane,
 nogavice.